

1830. (76. lap)

János
Jósa úr. Biskoposvári
Hübner: Biblia története.
Thovis: társulat. Biskoposvári
Görög: mesék.

Non dat natura virtutem: ars est, bonum fieri.
— Ad hoc quidem, sed sine hoc, nascimur: et in
optimis quoque, antequam exadias, virtutis ma-
teria, non virtus, est. Seneca. Epist. 90.

Ar elmulasztott nevelés, az olos erkölcsi Vallás
hijjansága, a tévelygés, a babonáság, és az erköl-
tsölnek abból származó elvadás, olaszra a
polgári szocietáslenséget.

J. Péterfi Károly úr
lym. Prób.

Tanítsd a gyermeket az ő utának módja szerint,
még mielőtt meg-vénheszik-is, el nem távozik
attól. — — — Péld. 22: 6.-14, 15.

Jaces indigno quanta res (religio) loco!

Fedrus.

OSKOLA ASKOTASAT tárggyaró Projectumok
1830 Extractus 13.

I^o Tikkely. Az Oskola tréja és kiterjedése. pag. 1-5.

Az ISTENnek esmeretét és tisztelgetését minden vendü és
állapotú polgárnak és lakosnak szívesbe meg-ye-
ge hozolban be-sepegetni, a Társaságnak leg első köteles-
sége. Mert ha a leg alsóbb sorsu lakosok hagyatottak-is
erköltselenségben, azoktól el-árad az minden polgárnak.

Mellette nére, a leg alsóbb sorsu gyermekek is
a Vallás tanulása minden reggeli és estvél templom
utaim el-mulhatatlannal fel-járni szocietáslenséget. E végre

Mind a Hitbeli, mind az Erkölcsi Vallásnak egy
sumás, de nem csak szavak, hanem minden szülséges vi-
lágosítással, és olofságbeli és b. kisbeli erősséggel tel-
lyet Köthetesse tisztelgetéssel, — a Lettő b. b. arcus, mel-
lyet az Oskola Tanító templom utaim tanítson szüpe
szüjjel fel-fel oráig: ezt tanítsa a T. Papsis a Confirmálandók.

II° Tikk. Az Oskolának erős Fundamentuma. p. 5-8.

a.) A Fő Igargatás a Tanítás iránt tett böls Rendelések
egy meg-erősítse, hogy minden vendü gyermek a Vallás tanul-
lását szorgalmasan gyakorolja; és hogy amek lerületéért
egy Vallásból másba lenni által ne menjen, még a Catholicusok-
is lenni be-ne vegyenek, míg a Vallást változtatni alaso a
maga Pappjától Testimoniunot nem veszen orol, hogy ő
a Tan

a) Tanítást a maga idejében szorgalmasan gyakorolta.
b.) A Tanítás iránt tett Rendelések, mint valamely ösve fű-
zött lantzsemet Circulus formában terjesztetnek a Fő
Izgatásnak a revisio után. E végre meg- kívántatnak -
III^{ik} Fek. - Az Iskola Országai v. Ugyelöi. p. 8-35.

1° A Helybeli Presbitérium - a pag. 8-18. - mellynek

a.) Kötelessége a gyermeknek szamba venne, és a szülőt
az ist büntetését által a gyermek fel-járatására szorítani.

Tanulásibeli Idő-kezelése két legyen esteendőben: 1° Gal Heti-
től St. György napig, 2° St. György naptól Gal Hetiig. De a Hely-
ségnek képest különbözö módon szabva. Vacatio: Gal Heti, St.
György Heti, 3. Imep hti, és Láncfalai.

b.) Minden intései, büntetési a Presbitérium egy Oskolai
Jegyző Könyvbe be-íratással, és azt az Oskola Director revideálja.

c.) Ha a Presbitérium negligensnek találhatik, az Osk. Director
büntesse meg - a meg ist módon.

d.) Kötelessége a Presbitérium, hogy, ha azon Helységben a más
vallásos lévöl török a Tanítás szorgalmasan nem gyakorolhatik,
fel-jelente. - Ezt is az O. Director szamba vigye, és a Fő Izgatásig
fel-ovvolsatni meg-re szünjön.

2° Oskola Ugyelö - a Helybeli Pap. p. 18-26.

a.) A Helybeli T. Pap tartson Fel Esztendői Oskolai Tabellát,
melly a gyermeknek nevelés, tanulási Clapását, idejét ki-mutatja.
Er a híres T. Hercepi Adam és találmánya.

b.) Azon Tabellában a gyermek nevelés be-írva, minden Hé-
ten egy nap repetitior tartatván a Tanítónak, jegyezze be, hogy
minden

minden gyermek mit tanul és azon a Héten hány nap, - a napot
számát a gyermekkel is meg-írdervén; minthogy a Tanító a ke-
vint nap firtet. A Tabellában hátul jegyezze meg minden ke-
petitior-egy Requiés előtt, hány gyermeket talált az Oskolában,
- most e kevit nap a T. Pap firtet, - és mikor a clomendatell. Je-
gyezze fel a Presbitérium Helybeli és Sumáson.

Mr. Eren Repetitorra meg arol is el-jöjjenek, a kit Hárma ne-
velés különös Tanítót tartatván, - erit Nevelés a Tabellában
írattasson.

c.) Minden napi Oskolai Tabellák legyen, mellyben a gyer-
meket Calculus írtatasson a Tanító által

d.) A T. Pap firtet a fel-viggyatást, minden be-íratás után mind
gyermekét egy-egy St, 1° ety a Tanítója is: 1, minden Repetitor
minden jelen lévő gyermekét egy-egy St. - a T. Director helyben
gyásánál fogva, - hogy intett igyereit a gyermekét fel-jarat-
va koritasson

e.) Ha a Helybeli T. Pap a meg-ist okon-felviggyiro nem lehetne,
szombad Pap rendelkezén, a ki Hongronként jelenjen meg, 5 ngy Hti
firtet viggyan. De rendkívül a Helybeli T. Pap viggyan az Oskolát.
Mind erebe nére meg-írvantatit - egy

3° Ugyelö - V. Oskola Director. p. 26-31.

a.) Er vállalatban különösen az a hajlandóság, v. bargosa-
gára nére - a T. Papot körül. - melly hajlandóság nélkül más Hivatal
sem is leveti levet.

b.) Eren Hivatali illő lett leveti - recomendationál, v. es me-
let talajdonságolnál fogva.

c.) Er más különös Hivatali ne viggyan. Lehet is az Adressor.
d.) A Visitation egy-ik járva az Oskolát vizsgálja meg, az

ist Tabellát 1. i. kit fel extendit vegye kámbe, a' mal-
tundeivel vette össze, az arolyt levő foggyalorist jegyezze meg,
is kiutalja is meg - az ist modon, s így erem Tabellát a' Fő Oskola
Directorat - a' Fractus Deputatustaitól - kitöltsen fel a' G. Synodusra.

e.) Diarmum visitatol fiaugyi, miut az On. Directoré,
is a' Tabellátba be-ist miut ggermestől egy egy 1. augyi Fő Directoré,

f.) Az Oskola Tanitól az ő approbatia által legyen.

g.) Hogy erem Nemes Hivatal nemtelen revizsiere el ne fogadjon,
vagy kinyasig hivatalja ne legyen, 4 extendő malva Hivatalát tegye-
le; de a' partialit tartorik vifra tenni, ha ara melsonal esmeretelt.

4^{ik} Ugyelö - a' Fő O. Director - p. 31-34. - Semis egyet Tisztse-
get ne viseljen - A' G. Synodusra hivöl

a.) Vilaskozson a' V. Osk. Directoról köröl a' G. Synoduson,
hogy a' Vice Directoról er által is életsepen.

b.) Hivatalát folytatja, miig ara allalmas lett, elon segédet
kiv, a' kivöl a' fizetést meg-otja; - betegséjében kütöl mag-
hulget valamely V. Director.

c.) Ha a' Gen. Directorat fel-adatit valamely hiba a' Fő O.
Directoról, etöl meg-probatatit, ha a' hiba ggermesigbéli lett,
Legid adatit niki, ha valamely lett a' hiba, simpliciter helyike
mest vállalatit.

d.) A' G. Synodusra meugen el a' Fractusat tölségén, ok
a' Tabellátat revideálja, a' foggyalorist azolban meg-jegyzi.
Ha miut a' Tabellátat nem revideálhatat, a' Fractusat Fractus-
belierit magával el-vissi, a' többit vifra kütöl.

e.) Ha a' felsőbb Extendu Tabellátból valami igazitallan
hiba jött volna fel, - az a' M. Fő Consistorium által orv-
solotatni mentöl hamarabb, koross gondja legyen.

f.) Fir.

f.) Fisetese - a' Tabellátba be-ist ggermestől egy egy 1.
N^{ik} Fir. Az Oskola Tanitól p. 35-44.

1° Az O. Tanitoban meg-livandato Tulajdonoság. p. 35-38.

a.) Nem augyi miut is nagy tudomány, miut jo Tanitól-
béli lehettségivel, is kisp oltóssal esmeret legyen. E' vegre-

b.) A' T. T. Josa János V. Oskola Versimel foglalatját kütöl
meg-tanulja, is etöl a' T. V. Director által censealasson meg.

c.) Proba extendöt tölsön, melly etöl szorossan meg-vidgaltat-
son a' V. Director által. - több proba extendöt is lehet engedni.

d.) Arutaim is ha melstlaami kiki magat amovealasson.

2° Az O. Tanitonal beszéltetése. p. 38-40.

Az O. Tanitól illendü beszéltetben, dargban is allapostban legyen.

A' ki az O. Tanitól Mostolná, szidni, vagy meg-is vetni, az
a' Presbitium persequatit - a' meg-ist modon. Ha a' Presbitium
nem-rekötöni büntitit kenevden. - Ez observatasson a' T.
Popra névre is.

3° Az O. Tanitól Fisetese p. 40-43.

a.) Allo Fisetese ollyan legyen, mellytöl kütöltségén
el-istessen.

b.) Tanitói Fisetese minden ggermestől minden kütöl
napra 1. nem kütöl 1 k, az ivatit ismét augyi - a' kütöl
a' Völlet kütöllet tanulját 1 Dr. - A' Curator exequatit

c.) Eadem Fisetese is legyen az ő igy etöl szorossan - a'
T. V. Directoról is egyet Visitatol meg-katározva. Ez is a'
ggerme

gyermek képméret és tanulási napjaikhoz legyen szabva
mint a Tanítói Füzet, - és augs., v. két augs., v. három augs.,
Lak. Meghatározottan lévő minden helységben, hány augs.
telkesít-e a Füzetből. Lásd p. 42. A Füzet felállításá-
ról lásd a Füzetből p. 121-ig.

d.) Füzetig pénz adatközpont Censurátus - D. H. - a Szeg-
nyekért a Füzetből, v. Csepélből.

Ms. Ha a Tanító Colligioni Cursus tanít, a Declinatio-
duplártyán, a Conjugatiót duplártyán minden füzet. De
a Szót felírva minden; hanem valamely különös füzet
v. határozat bizonnyal. Ellátbam.

V. Trill. Az Országai Könyvek. p. 44-51.

Egyféle Könyvek vétepenek-fel minden Ellátásban,
és hogy oltsók, és töltetességek legyenek, arról providenci-
a. Felsőbbség a Fő O. Director Inspectioja által.

1° Könyv - a Hitteli és Bölöni vallás - melyből szájban tanítaték.

2° Könyv - az APL - legyen magyarral, - és két Rész v. Darabban,
hogy egyszerre ne találjand: az 1° Darab álljon két görögöl,
melly a Betűt mind elefeli, mind aléleli kéntben legyenek.
2° Darab C. v. 8. görögöl álljon.

3° Könyv - a H. Historia, - igen kedves, - mint a melléklet a gyer-
mek a Jelenet utait, mindent jó elvise meg tanulja. De
Continuáláson a Deformationig.

4° Könyv - Hübner Bibliae Historiája, - mely mind foglalat-
jaik, mind filozófia igen jó. - Revizse Corrigálamb. 2 Da-
rabba töltessék.

Sik Könyv

5° Könyv - a T. Josa Utol ajánlatok Turbomángol rövid
tanja. Különb Darabba töltessék az ő Targyai szerint.
6° Olvasáson a maga idejében - Gyermek és Jfiak Bib-
liothéka, Kovács Sámuel Emlékei példái, Pitzeli Me-
sei, és más ilyenek.

VI. Trill. A Tanítás Modja. p. 51-89.

A Tanításban a gyermekkel való bánárról lásd az Ors-
za Verést. pag. 114-124. és 22, 23.

Tudni kell tisztán betűről betűre a Tanítónak valamit
tanít, hogy a gyermeket egyszerre corrigálhassa, és példát
adheson a tanulásra; - különben eluntatja a gyermeket.

1° A Betűt tanulástól - p. 51-59. - A Betűt tanul-
tól egyszerre mind álljanak elő, egyet mondja előtt,
a többi utánna - egy APL-ébe, v. APL Táblába néz-
ve mindig - mondját kezdve. Előbb tanulját elefeli,
azután vesse, azután le-fel-fel.

Ugy is mondját, hogy kiki a maga APL-ijébe ügyeljen -
egy mondván előtt. Előbb bajison kapmat belé; De horra
holmat, - próbálom.

Ereket tanítsát a Sillabikától, és azokkal álljanak
elő a Tanító elefeli. Azonban magok is egyet a mist cor-
rigálván tanulhatnak.

2° A Sillabikáiról - p. 59-64.

Legyen olyan Sillabik Tábla, mint Betűs, melyben a
Sillabik mind elefeli, mind aléleli kéntben legyenek.

A Silla

A' Sillabizálásban két lépés van: a.) a Sillabát ki-
lön való mondása, és b.) öszve mondása.

a.) A' Sillabátnak külön való mondásában ereke kell
győzni: Előbb a' két betűből álló Sillabát kell jól meg-
neme, aztán a' több több betűből állót.

Ha a' Sillabizálók körül mindenek kezdő, mondjon el előre
a' Tanító egy kezdőt, aztán elött kezdjen egy egy Sillabát,
' mondjon így a' gyermekkel is.

Ha elefélé tudja a' gyermek a' Sillabátat, mondja le-félé is.
De fel-félé, kivéve vöfé felé ne.

A' Sillabizálók gyakorolják az ABL-éből olvasol, és a' sokkal
általán elö a' Tanító elöbe is, és magok is gyakorolhatják magokat.

Mikor a' több Sillabátból álló de Sillabákra szokatok szokat
kezdik Sillabizálni, meg kell nézni a' világosítani a' Magában hang-
zokat és Művel hangzokat.

Mikor a' Sillabákra nem szokatok szokat kezdik Sillabizálni,
meg kell mutatni, hogy a' Sillabák mialtal hangzon szokat
kezdődni, a' kettősként való, sz. De míg belé szokat a' gyermek,
minden Sillabánál előre kiáltan mondja meg a' Tanító, hány
betűt kell mondani együtt.

b.) A' Sillabátnak öszve mondásában - Előbb a' kettős
Sillabák szokat, aztán a' több több Sillabájukat kell mondani
öszve, úgy, hogy a' so minden Sillabák kezdőre ki-sillabizál-
tatván, minden Sillabánál a' rá mondás elött kezdődjék.

Előbb a' meg-szaggatott, aztán a' meg-nem szaggatott
Sillabátat tanulják.

Mind a' két gráditsbéli Sillabizálók együtt tanuljanak
mindenkori, az ABL-éből olvasottak is gyakorolhatván az itt időben
30

30° Az Olvasásról. p. 65-69.

Az Olvasásban is két grádits van: a.) Az Olvasásban
való kaptatás, és b.) a' folgyást olvasás

a.) Minthogy az Olvasásban való kaptatásban ^{+együtt} egy-
sillabizálni is kell, kezdni kell az olvasást a' más Sillabizálók.

Az olvasást így kell kezdni: Egy kezdőt, v. két három
szó Sillabizálókra el rá mondva a' Tanító, és mindjárt ott
elött kezdve olvasatja; - a' hol szűrség, - segítsen a' Tanító.

Egyféle könyvről legyen ugyan azon Classisbéli olvasóknak.
Egyik tanuljanak, egyik olvasson, a' többi figyelmezzon kezdőre.
A' Tanító is így gyakorolja.

b.) A' ki folgyást kezd olvasni, - megen a' D. Historiára.

Azonban ezen két gráditsbéli olvasol egymással figyel-
mezznek az itt idő, elsőb egyik, aztán más a' grá-
ditsbéli olvasván, - mind magolva, mind a' Tanító elött.

Ha a' D. Historiát jól olvasát, kezdik a' Hübner, és mikor
azt is jól olvasát, akkor tanulják repetitive.

Ez a' felte olvasol a' repetitive tanulattal lehetnél és
figyelem, egyik olvasni, a' más repetitive tanulván

MB. Minden elsőb gráditsbéli a' közelebbi felsőbb
gráditsbéliel gyakorolassanak, - a' mint előbb az itt
fel-olvasóban meg-íratil.

40° A' Könyv nélkül Tanulásról. p. 70-74.

Minthogy a' Tanító sok kezdőbéli Classisból nem lehet
lőrdetik, ahánkor jöjjen valaki a' Könyv nélkül tanul-
lok

tot köré aróttal egy letérít tanuljon - együtt.

Ha mindennel könyvre nem volna, figyelmessen a más-
siból; sőt ismét egy könyvből is olyan tanulhatna könyv-
nélkül, - xendre olvasván is üggyelvén a könyvből.

Ha az, addig olvasását leteutziánként, míg valamellyik
el-tudja mondani, akkor egyik figyelmessé a könyvből, a
többi mondja: ha a mondó meg-akad, töstént segitse a figyelmessé.

Ha némellyel nem tudná oly hamar, a feregyebbet maga-
kat ne hántorgassák, - sipp moddol meg-tiltra legyen

Igy mondóttan letérít a Tanító is.

Jegyzet. 1° Minden iskolai könyvet egyet letérít vegyen az Ellésén.

2° Az együtt tanulásban eredet nyersít meg a gyermekel:
egymást igazgatják, együtt vetikédnek, a linet könyvre mint is
tanulhat, a magyarázatra több időt nyernék a Tanítóval, elme-
jét életít, meg-tiltra mind olvasásból, mind hallásból
tanulni, s értelmese tanulnak.

5° Az Hátról p. 74-76.

Irni lehet a gyermek, mikélyt a Betűket esméri; sőt
ez által jobban elmejébe veszi a betűk formáját.

Elsőben is az apró Betűket, s azot körött is a könyvebbet
írja, p. o. i. u, n, m. l. c. - plasztik usomán, míg ki-tudja feste-
ni, - xendre írja. elött a

Arutaim tovább xendre ne írja a Betűket. Ne fellyül írja,
hanem Exemplumról írjon, mely mind szebb szebb legyen. -

Ha a Tanító nem sipp írja, iráson mial: jó volna ki-nyomtatni.

Jegyzet. Tattson az Ellésén pappirofsat kötepsél, s a jó igye-
keretüclnek adjon ingyen, ha lehet.

6° A Tanulás és Tanítás idejéről p. 77-84.

M. Ezt birtokolni nem lehet, - hofszon lett olvasni.

7°

7° A Censuráról. p. 85.

Censura Tattson esztendőben letérít a templomban
1° Sz. György nap elött való Vasárnap, 2° Gál nap elött való Vasárnap.

Arror illő Könyörgés utám, a Tanító, v. T. Pap mondja
meg rövideden, miest állottal elő a gyermekel, - s fogja Censurát.

El végerődven a Censura, a T. Pap legyen reflexiát.

8° A Papi Tanításról. p. 87-88.

A ki az iskolai tanulást el végeri, köteles az utám a
Papi Tanítást gyakorolni s eptendőig, hogy Confirmálékton.

Ere eppen azon fejezetével sorátta a Presbiterium a
gyermekel szülők, a mivel az iskolabeliket.

Vagy minden Vasárnap, v. a Döfti hat heteken, v. a hat
Penitentiális heteken tanulmon - naponta letérít fel-
fil oxat, s vagy egyik s másik időből lehetethat.

Eren ifjálmal fel-járosolvalis Tabellát vigyen a T.
Pap, - és a V. O. Directornak által adván, onnan a Fo
Directornak küldjék fel.

VII° Irth. Jutalmak és Büntetések. p. 89-

1° A Jutalmakról p. 89-93.

Leg kisebb, de leg szülszigesebb jutalom - a Dittorát

Igen neveset jutalom - a Relaxatio.

Allandóbb jutalmak pedig erd:

a. / Az erden jegget (Calculusol.) ererre, mint va-
lamelly meg-maradandó kintre, ugy isitornak a nemet
irresu gyermekel. - Erd a Minden napi Tabellába irat-
tatnak be.

b.)

b.) Leg ottandott és leg epületesebb Jutolmar az Aján-
dél, a Tanulási könyvek, az Írás pappiros.

2° A Büntetésről. p. 94-98. - Ide tartoznak:

a.) Az Oslolai Törvények - az Oslola Veres p. 113.

b.) Az Oslolai büntetés megfontolása az Oslola
Veresben pag. 24-28, és p. 126-129.

c.) A Büntetés nemei.

Speciális Büntetésről szabni bejós, mert a gyer-
meket nemisre, és a közigazgatásról határozatok megföld.

Elmúdon által Szűlseg a Büntetésről bizonyos efe-
terke néve meg-határozni lissiny mértékben. u.m.

1° Hibák meg-intés a hiba xatóságával meg-mutatásind.

2° Hibák Hárban való tartás

3° Hibák Reppen kibe állás

4° Hibák arv sül mellett állás.

5° Hibák ott tőrdén állás

6° Vesprón meg-veretted.

Arvut a letemisen kúáro elöbben és veres kap-
kat; de a T. Pap kúivul.

Legyes. 1° Az arestomozás pihenés idején esen.

2° Ezen Büntetés kundi minden Honapban
1. el-törölten a grádus tétel által a régi hibák elöll
terdödjön.

3° Ezen büntetés kundi, ha pontosan meg-tar-
tatik, a gyermekét magol xegulázásán kúrtatja.

4° Ezen büntetés kundi meg-jegyzésre a minden
nap

b.) Leg ottandott és leg epületesebb Jutolmar az Aján-
dél, a Tanulási könyvek, az Írás pappiros.
nap Tobillában rubrica vonatkozás, a mint le-
het látni p. 98.

VIII° Trill. A Tanítás Alkalmatosságai. p. 99-112.

1° Az Oslola Hár - p. 99-109 - a fiak és leányok
kúlon legyen, előre a Tanítás Hár kú, hogy oda a
gyermekét lármája kúllatasson; - emel tsak tu-
dós xegulázás a gyermekét. Pro és illö padol
illö kúllatásul legyen és aróss.

Hogy a gyermekét let Seregben tanulhasson,
a Hár Fiskangal el-szakasztva legyen és ist modon

Ablak illö stáimel - üveg bül, xostilgal, - az
ist modon. a pappiros, vagy lantona ablak kúrtja
a siemet, edvelleniti a gyermekét, aladályoztatja a trill.

Kementre leg együggött és leg-készsőbb jó ege-
lett teglából, v. fedel terepetből, v. olyan vastag-
sága párhány nittül való kályhából, - fűst tele-
vüggel, vaj ajtorel, kürtö rekestel, - az ist modon.
A küvül fűst igen egységtelen.

Türre való leg jobb, - sor lehet múndani, - hogy
az illy tele rekestel Kementreben - leg olt sobb - a fo.
ha tsak lehet rekestel a prom re ba.

A Kürtö

A' Kúrtó Kö Keménybe menjen ki, - olcsóbb - mint
a' kórház és elégő fr.

A' Har falai' kőből-téglából, vagy ssal főtűből, -
sokkal nagyobb gondoság mint fából.

Fedele - tserép, v. Bendely; nád, kolma veszedelmes.

Nyáron mind a' fiatal, mind a' leányoknál tea-
molra legyen külön szobák és jászó hely. Soha
együtt ne legyenek, - ssal a' Tanító előtt.

Felén való helyet formálisan kiegészítik, mind
a' Tanítónak, mind a' fiatal, mind a' leányok
külön és különálló helyekre. - A' 'Személyzet'et
meg kell öltetni!

2° Az Óra és elkerülhetetlen szükséges az óra-
tár jó rendtartására; e' tekintet a' gyermekek, - a'
Tanulók a' Tanítás idejét ki-ssal, jól elrendeli. -
Feli órát mind órák tartat.

3° Tisztelettel legyen, mellyel a' Tanulók és
Tanítók minden viselkedési ki-jelentésnek.
Ermel fogva - a' T. Pap, mikor szükségesnek tartja,
a' Tanításra el-megyen, - a' Helységbeliek hallját
a' Tanító egyetértését.

Toldale

Toldalek. p. 112-

A' N° 1° Tisztelettel 1° pontok. Az Ó. Tanító Készítési
köl. p. 112-116.

A' Kollégiumokban Tanuló Deák - egy éb Tur-
mányok mellett - a' T. Josa W. Óraka Verését olvas-
gatván, a' nevezetesebb pontokat repetíve meg-tanulják,
és Censura által produkálják: e' mellett jó emléksül
legyenek. I' ssal az illyeneknek adósságnak Tanítványok.

A' T. Professor W. a' Tanító Deákot Szorgalma-
talon vizsgálja - 3 feladatba neve: 1.) Mitoba
készítéssel, 2.) mileppen tanítanak, és 3.) mint
bármely a' gyermekekkel.

A' Vizsgálás alatt - a' T. Professor W. a' Tanító Deák
próbájában ssal halgapon, semmit se szóljon. Ottán
a' hibát hibássa magának

Minden Professor minden Semestrisben minden
próbát egyszer meg-vizsgáljon

Minden Helyi Professorok gyűlése legyen, a' hol
Observációkat adják fel, a' Primáriusoktól be-ve-
vén, - a' hibát Tanítókát hibáztat be-

Minden Semestris végén a' Calculusot summár-
tatván, olvasassanak fel - ssal a' Deák előtt. E'
végre Tabella készíttetik az ist modor. pag. 115.

A' kit jó Calculust nyertek, azok legyenek Prima-
riusok, Publ. Priv. Hári, Órakai Tanítók, - és Papok.

Vizsont

Prűlség, a leg alsobb sortu gyerme-
ket a trigangolat is arra szoritani, hogy
b' Ekeendős korától fogva 10^{ig}, míg az uton
hijában kellengenek, leg alább a nép és uga-
xi időben Orolaba járjanak. Kiknek, ha
lőngvet verni lehetne, nem volna, sem
az ő Uair - a Vallás is exölts ivant való
jo érrisbel - eren ajánlásnál fogva nem
vermenek, sem az Erllésia fundusából ki-
nem telne; az illyenek, kiutonóson az igen
rongyos trigangol, leg alább az O. Tanito-
nak szájál való vallásbeli Tanításait hall-
gatni reggeli és vésseveii Templom utáim,
el-mulhatatlannal meg-jelenjenek. E' végre

Mind a Hitbéli, mind az Eröltsi Vallás
nak egy summas, de nem csak szász,
hanem minden Prűlséges világoztatókkal,
is olosságbeli s H. Hitbéli erősségekkel
teljes Káthekisise lipitessik: mert a mos-
tani világozódással Ditschö Ido olosságbeli
erősséget kíván. Ezen Káthekis is körönsége-
sen ki-adattatván minden Tanitonak, abból

minden

minden nap fel-otát, vagy az idő szerint töb-
besséket is: reggeli és vésseveii Templom utáim,
hogy a lőngböl nem tanulol-is jelen lehetne:)
el-mulhatatlannal Tanítottai a Tanito isak szász
szájál: mert a szájál való Tanítás sokkal épü-
letesebb, seringisi az elmit, s horra szorotja
a hallásból való tanulashor, hogy a predikáto-
kat is egész életében épületesebben hallgathat-
ja. Így - a Hitbéli is Eröltsi Vallás lévén
12. éves, - ezt b' Ekeendős korától fogva
10^{ig} - amál melább 12^{ig} minden gyer-
mek birongeson meg-tanulja mintegy uga-
godva és jászodva. Mert en a Confirma-
landornak a Hitbéli Vallást b' árdu-
ban foglaltva Tanítván b' Hetek alatt
minden nap két órással: a Vasárnapo-
kat, is meg-esteti temetési, s egyéb olgas
szolgálati napokat ki-véve: egy meg-ta-
nitom szájál, hogy a Censurán meg
a két órást nem láttak-is, sőt a szor-
galmatoson fel-jaro trigang gyermek is
folyvást

folyvást felelnék — az egész Gyülekezetnek nagy gyönyörűségére; az in gyermekeim pedig csak jütelek hallgatván, 8, 9, Esztendőskorokban folyvást tanulnak.

Isak a kereszténység és hidegségnek mentése is kifogása az, hogy a gyermekek, parasztok, szegények elég valami leveles és szavazatokat meg tanulni, — hogy a gyermekek leveleset érthet, és a többi. Ha akkor nem is, — meg tanulván, és azután a Papi tanításokon, prédikációkon hallgatván, és eszmél, és jobban meg érte. — Ugyan azon Hitbéli Kétekről tanítsa a Papi is a longimálandóknak, — mind a gyerekek az Oskolabeli gyermekek is elő állítván.

Igy elbél az Oskolában, és azután a Papi tanításokon is tanulván és repétálván a gyermekek és Ifjak a Vallásbéli Igazságokat, beplantálhatnak és meg-erössödnék azok az ö szíveiben, és gondolkodásuknak is életnek principiumára Fő Reguláiról tudnak; és lassan lassan minden generation inkább inkább fog közeledni Nem-

zetünk

3

zetünk a valóságos világossághoz — a kereszténységhez, — a kereszténységnek azon rész és boldogító teljéhez, melyet Jézus jelent meg testben.

III. Esztendőből fogva egy ifjú és engedelmest C. Tancs által az Erkölcsei Vallásbéli tanítások; magam előre utat mutatván; mely C. Fömmön árukból állván, két harmad részét két Censurákon feladók az Oskolabeli gyermekek; — a külsőnek is mindeneknek nagy megelégedéssel és gyönyörűséggel: holon a gyermekek, hol egyik, hol másik kézzel szerint szót váciáltak, az eddig való uszánál fogva.

De az említett kéteket el-örvise végett szükséges, hogy legyen mindeneknek előtte

II. Kik. Az Oskolának erős Fundamentuma.

Mint hogy a Vallásnak terjedése és virágzása az egész Társaságnak közönséges ügye:

minden

3

minden érintett Rendelet a' a' Fő
Igargatástól jöjjön, by I oda vissza is térjen.

A' A' Fő Igargatás a' Tanítás iránt
gyakran tett böls Rendelet, valoban
effectumba vesse, és minden Vallásbéliket
egy formán a' tanuláshoz közzévon elmal-
kossal. A' melly Helységben külföldi
Vallásnak lévén, valamelly Fekvésnél kü-
lönös Tanítás nem lenne, az aron kétszer
lévő gyermekek a' más Vallásbéli Tanítás
gyakorolják. De vigyázzon az illyen Tanítás,
hogy a' mi a' Vallás külföldiségére tartozik,
abban a' külföldiséget ne gyakorolja. Hogy
ha valamelly Fekvés a' Tanuláshoz úgy
nem közzévon, mint a' más; akkor, mint
a' Tudatlanságnak a' szülőknek minden
Tanulást kétszer is Vallást bebiztosítani nem
tudok, károsodni fognak: és a' Tanu-
lásbéli nagy is felséges tétel ki-játsz-
tatik az egész Társaságban. De -

Hogy ezen ki-játszogatásnak vége be-
dugathassék, Körösleges Törvény legyen a' Fő
Hatalommal meg-erősítve, hogy semmi

Vallás

Vallásbéliet - még a' Catholicusok is, más Vallás-
béliet is eszrevéve jeltől valótlon ne
végyenek, még az ő papjaitól bíróyság levelét
nem viszen arról, hogy ő a' maga idejében
az iskolát és a' Papi Tanítást gyakorolva, nem
a' tanulást kerüldésért hagyja el Vallását.
Sem Hírességre sem illen Testimonium
nyújt még ne értesítsék: sem pedig Hite
bevételek ne tartassék a' Bíróyság titke-
ben, - és azért a' Fala Hitebe illget bíróy-
ságot elő ne állítsanak, és az Adversus meg-
ne értesítsen: a' melly Pap, v. Adversus, v.
Fala Hitebe ezt megírta, mint az Iste-
ni eszméknek is felelőnek meg-tapodo-
ja suspendáltassék Hivatalától; - semmi
Dispensationalis is ezen Törvényt gyengí-
teni és a' Vallásbéli eszméknek előmenetelét
alája ismi ne megírta. hasonló Bün-
tesít alatt.

M. Nincs ebben a' Catholicusok Privilegia-
mának semmi szorítása, mind azért, hogy
a' Tanítás Körösleges ügy; mind azért,
hogy a' ki a' Tanítást gyakorolva, sem-
mi akadály nem lesz; a' ki pedig a'
Tanítást nem gyakorolva, az el-terün-
get

gett időt ki-posszthatja, s az akadályt feljűl
mulja: különben is valamint a Harónat,
ugy a Vallisnal alassonitására is komlása-
ra van a Hittelen, vagy az Igének hallá-
sa, tudása és érteke nélkül hívó; a mil-
lyent egy bölcs Igargata's nagy vigyázás-
sal el-távozzat.

Bj Hogy pedig az Oskolát illető Rendelések
valob effectumot ejjenek, asoknál szorossan
egybe fűzőmnek kell lenni; meg pedig cir-
culus formában, hogy a kormán jött a Ren-
delés, oda vissza is megyen - a revisio
utján: különben a Rendeléseket csak
az önként engedelmeskedő tartják meg,
hik a kör jövet szivből burognak, és
arát fűzadságot, rást, sőt üdörtetést
is örömet szenvednek. De hányadik az?

Igy meg-fundáltatván a Tanulás
a Fő Hatalmon, meg-hívántatik, hogy
az épületnek meg-műdithatatlan Osz-
lopok emellessenek. Melly szerint legyennek

III^{ik} Az Oskola Oslópai-vagy
Ugyelői.

150
2

Tanulási-beli Iró-szalasz Esztendőben letto
legyen: 1° Gal Hetitől, v. Gal napp utaim
egy hittel esendő Vasárnaptól fogva
Sz. György napig; melly Iró-szalasz alatt
minden Helységben, minden kenden
levő gyermekel fel-járni kötelesek. —

2^{ik} Sz. György Hetitől, v. Sz. György napp
utaim egy Hittel esendő Vasárnaptól
fogva Gal napig; melly Iró-szalasz alatt
nemelly Helységben, valamint eddig is,
nemelly gyermekel az Oskolából el-bossat-
tatnak; egy a Helységben különbözö álla-
potjához szabott Norma szerint, - melly-
ben a szűletnek is Tanítónak állapot-
ját vitetik tekintetben. — Vacatión pe-
dig, a Gal és Sz. György Hetein kívül;
léssanak, a G. Satorios Imepelen egy-egy
Hétig, mellyel a Imepellel terdődnek;
aratisra Illyés naptól fogva István
Király napig: Egyeblok szüntelen foly-

3

folyva az iskolai Tanulós. * Mellyre
 nézve az írt semestriselnek kezdé-
 enulterése a T. Paps a Szület a Kated-
 rából - egy ahon alkalmasított Prádkatú-
 után - a gyermeknek iskolába való
 feladására; is más nap minden gyer-
 meket az iskolába fel-menni el-ne ma-
 lassák. - f. Azonban még Vacatión - is
 Vasárnapon is Imepp Napokon a'
 gyermek az iskolába fel-menyend-
 tempton előtt jövel; is a Tanító
 által próbálgassanak az iskolából, a mi-
 ket tanulnak volt: meg-hagyva lévén
 vacatio adistoc, hogy ottan-is, mi-
 kor idejel lesz, a tanulást az ve-
 pítálgák!

A' melly Gyermekek

1° A' Helybeli Presbiterium.

a) Közfessége a Helybeli Presbiteriumnak hogy
 a T. Pappal és O. Tanítóval együtt az iskolába járó
 gyermekek, t. i. 6 Esztendősként fogva 12°
 trambá vesse, is az iskolába való fel-
 járásra szorítsa - az 1° Trilkyben meg-
 írt mód szerint. Még pedig - Lad. x x x

A' melly gyermek az iskolából első
 nap el-maradnának, az ornat Szület,
 v. Nevelőt az első napon még Del előtt hi-
 vassa magához a' Tanító, vagy ha egy kíván-
 lak, a T. Paps valamely Egyházi állat:
 is ha azon Szület gyermekeit el-mara-
 dásának helyes okát nem adhatná sem
 a' Tanító, sem a T. Paps előtt, s még-is
 gyermekeit az iskolába fel-nem küldé-
 nil; az ilyen Szület három napon
 a' Presbiterium holadik nélkül hívás-
 tassa elő, is ha ott-is meztseget be-
 nem vitethetik, még-is gyermekeit
 fel-nem küldénil a' követkeendő orat-
 ra, ezt a' levél meg-vizsgálván,
 és

is meg-tudván, a' Presbitériummal ma-
 meg-tek Itelek szerint, fél-Mftig büntet-
 se meg meg azon fél-napp alatt el-mul-
 hatatlannal. A' ki ügyet appellálna a' T. V.
 O. Director elibe f. a' hit illet az ilyen
 dolog: harmad napig el-várván a' lörök
 a' felsőbb Iteleket, ha azzal akkorra meg-
 nem jelenne a' lörök, akkor el-mul-
 hatatlan nélkül büntetése a' lörök;-
 hanem tudva volna, hogy a' lörök
 a' T. Directorhoz tek utjában lörök.
 Ugyan azon Iletnél fogva exe-
 qución a' lörök a' lörök süle-
 ren Mst harmad napp múlva;-
 ha meg-is engedetlenkedné, vagy
 magolat meg-nem igazítván,
 1. Mftot, azt is haladik nélkül: aru-
 tán pedig minden 8° napon, vagy
 Hétén exequción vajon 2-^o hit Mfto-
 kat - mindenkor haladik nélkül. -
 Így büntetessél az is, a' ki per

non
 S

per non venit. nyaraltatott volna meg.
 Az ily büntetiselből az első, az az, a' fél
 Mft a' Presbitérium - minthogy az is
 döt töltött; a' többinél kevesebb, mint-
 hogy ügyelni kötelező. Itt vése az osko-
 labeli segély is jo ügyeseten gyerme-
 kinek könyvre is pappirotra fordít-
 tatik. A' parasztokat, ha meg-firtat
 nem utasítván, vagy nem tudván, ki-
 vált az új parasztokat, hatalmiban
 legyen a' Presbitériummal, vagy lörök-
 torok az Ilet után - a' Falt
 Niro is polgárol által meg-töltet-
 ni és páltával meg-büntetni, - fél
 forint - lat háson páltával váltat-
 ván meg. Itak ugyan halvalati-
 vel a' lörök és Presbitérium nem
 bírna, az ^{meg az napp} fél-jelentetvén a' lörök-
 neust Iletnél, Dupliss büntetis
 ritetessél fél vajon kölséggel és
 parasaggal együtt: a' paraszt
 páltával Duplison büntetessél,
 a' kölség

a' költésnek megfordításával: a' melly
paraszti a' költésnek megfordítását tehe-
tetlen volna, ha' én semmit elegend-
ni nem lehetne, az olyanok ügyét
külső-el a' levél a' Földes Biro-
által, mikor annak hivatalosan
oda menni, vagy valahán' külső
kötelezések lesznek. — Ez a' Regula
amikor szokásnak látszik előre: de
mihelyt a' pontosságát észre veszi,
mindenkor önként igazodnak a' bün-
tetést elkerülni, és kevesen fog-
nak meg büntettetni. Külömben is
a' sok büntetésesek nem egyből
olcsón, hanem a' sok edzés, és
kegyelme, a' falkákra engedtetett
nyilat, melly mindenképpen az erge-
deltséghez bitorit, a' büntetés híre-
vélésének reménye alatt.

Az Oskola elkerülésének elai
lehetet: Az olyan betegség, mellyben

a' gyer-
mek

a' gyermek sem nem járhat, vagy ma-
sokkal nem társallodhatik: — A' ruhák
látszó, különösen a' lábbelivel nem
letehet, de az ilyen annál inkább
szokhatatik ugyan. — Különösen
a' Templom utáni tanításra: — A'
kisebbség gyermekei közül való. De
különösen az igen segying károsan,
de ez is a' Templom utáni tanítás-
ról a' gyermek el nem vonhatják: —

Ha Vasárnap
templomba men-
ni,

Mikor a' szülők megnéznek, a'
gyermek kár övére hagyhatik: —
Mikor a' szülők, vagy a' mellé
segyiség kell, és a' szülők segyin-
gét szívesen nem fogadhatják;
De mikor az ilyen gyermek az el-
től, vagy sekerítől kár jöve a'
Templomozás idején ott lehet,
a' tanításra menni el ne mulasson,
sokkal inkább az, a' ha' a' Hársól,
vagy a' faluban valami dolgot
folytat.

C. J. M. M.

b.) Minden intési, büntetési, executioi a Presbiteriummal egy egy ne-
verett Orolai Jegyző Könyvében meg-
írva, hogy kik mivel mentették ma-
gukat, kik mivel büntetettek; az Orola
Tabellájában is; melly sündjárt
be-rajzolatik; a T. Pap által summa-
son be-íratottanak; hogy abból láthat-
sa az T. O. Director a Presbiterium-
nak igazságot és accuratioját, vagy ne-
gligenciáját. Melly szerint

c.) Ha a Presbiterium, vagy Cu-
rator negligensnek találatik, a me-
nyi büntetést negligens, mind az Raj-
ta engedelmessé nélkül felvitetessék,
és a mi xés abból a Presbiterium-
nak illette volna, legyen a Fő, Vise-
O. Directoroké, a többi az Orolai
mint előbb meg-írattak; e felett 12
Mf büntetést is szenvedjen a Presbiteri-
um, vagy Curator, a mellyel hibásnak ta-
lálatik, nem lévén szabad igazmar-
ni

maxni csak az első Esztendői hibáért va-
lami xésben; úgy az Orola Ház körül-
lévő minden Szembetűnő és elterülhető
hibáért foggyathorásit, melly a Tanulást
aladályoztatja, vagy Mf büntetést sen-
vedjen a Presbiterium, v. Curator. Eszt
a büntetést a T. O. Director Visitatorok
az Orola Tabellájában feljegyez-
vén, közzétegyék a helyi Tulajdon-
katalinánál fogva a Falus Nőre, vagy
más Falusi Kőr Tízét által: az ellent-
állótat transcribálja a Discularis
Tízre, a ki a büntetést Dupláson
exequálja. Melly büntetésnek felét
a Helybéli Orola Számára adsignál-
ja az O. Director, felét a Fő Director-
nak meg-osztja. Szak ugyan ezen
büntetést a Curator, vagy Presbiterium
terjesztheti az egész Visitatio elűbe a
meg-vizsgálás véget.

d.) Ha valamelly Vallásbéli Felre-
zet a magyait hasonló módon nem

Prodit

szoritana' a' tanulásra, a' más részen
lévő Presbitériummal kötelezése a-
matt kötelezése emlékeztetni, és
ha arról nem gondolta, a' Külső Tiszt-
nál fel-jelenteni. Es erről az O. Di-
rector a' Presbitériumot minden Visi-
tator meg-látására, s a' fel-adást
az O. Tabellájában meg-jegyezre, s
a' negligentia' a' Külső Tiszt-ségnek
fel-jelentse: s ha más esztendőben is
a' hiba nem orvosoltatott volna, a'
Fő O. Director ezt a' Tabellából lát-
ván, a' Felsőbbség által egész a' Fő
Igargáig fel orvosoltatni meg-re-
szünyjön

2^{ik} Oskola-ügyelő a' Helybeli Paps, a' ki
ezen kötelezésénél fogva

#M. Illyet a' nagy Mest-
erdemű Hercepi Adám
Pádogyoskán székében tan-
tatta a' Classis Precepto-
rival, és a' til hivat-
tásokkal, nagy has-
nát tapasztalták.

a.) Tartsen egy Osztolai Tabellát,[#] melly-
en Osztolabeli gyermekeknek Nevelés, ta-
nulásiuk Classisát, idejét, mielőtt ki-mu-
tassa. Melly így készíthet: Egy ábrus

papp

pappisvonal- meg pedig nagyszéles pappisvonal-
nal egész Obalára keresztül menő rubri-
kák, vagy lineák vonathassanak úgy, hogy egy-
egy rend írás körül el-terjedjen, - erel a'
keresztül menő lineák a' gyermekek né-
me szerint legyenek: erelen keresztül le-
felé vonathassanak más lineák úgy, hogy
az első lineák köré, v. első rubrikába a' gyer-
meket nevéi be-írathassanak; a' több ru-
brikák pedig olly tagokból legyenek, hogy
három-három betű körülbe el-terjedjen;
illy három betűvel való rubrikák legye-
nek olly számmal, a' hány hetet kell a'
gyermeknek fel-estendő alatt fel-jönni.
I. e. az 1° fel Estendőben 24 Hetetől fogva
24 Heten; a' 2° fel Estendőben 20 Heten;
Hetetől fogva 20 Heten: - s az 1°
fel Estendő Tabellájában kell egy rub-
rica a' számánál; a' 2° fel Esten-
dő Tabellájában meg 3° rubrica + a'
számánál, mellyel körül 1° rubrica-
ba által kethet az 1° fel Estendő Tabella

Levegője

Vasárnap költömbörölés, egy p. o.

Minden napi O. Tabella. 1830

Gyermek Név.	Oct. 24 ^h Vasárnap		Oct. 25 ^h				Oct. 26 ^h				Oct. 27 ^h Hétfő			Oct. 28 ^h				Summa
	Tan.	Tan.	Tan.	2 ^a	Tan.	2 ^a	Tan.	2 ^a	Tan.	2 ^a	Tan.	2 ^a	Tan.	Tan.	2 ^a	Tan.	2 ^a	
Sering Péter	J.	j	M.	2.	J.	2.												9-20-j-10-
János Mr.	m	M	j	j	M	j												1-b-j-20

mellyek így jelentend:

J. Igen jól. / M. Meg-lehetősen / 2. Igen rosszul
j. jól / m. kevésbé meg-lehetősen / 2. rosszul.

Ezen Calculusok minden Honapnak, vagy négy Hétnek végére költön költön summa egy hatálos Kubicában felirattassanak, és a gyermek, és arolnak költök elott fel-olvasassanak, Repetitioi tartatván akkor Vasárnap a közelebbi Rendelés szerint: Ivisont a Censurakon is a egise fel-ek-tendai Calculusnak summa fel-olvasot-sik.

d. Hogy pedig ezen Szamba vitelre a T. Pap kisebb, szorgalmasabbá tétessik, és egykor is mind Főadása meg-jutalmaz-

topid

sással, minden Repetitioit, mellyen jelen lészen, minden gyermekről fi-zatasson egy-egy D. az Oskola, v. Ekklesia Cassájából - az O. Director Szamba vitelre, és az egise Visitation-sol helybe hagyatott assignatioja szerint - a Presbiteriumnak vitel-de-se-is fel-vitetetvén.

e. Ha valamelyik Helybeli Pap a fel-vigyárasra, vagy nem alkalmas, vagy nem vonzódik, vagy nem érkezik, ezt az O. Director meg-tudván, észre-vén, mint az Ekklesiára nére kö-vet dolgot; vagy ha a Pap oxotelen-séget, öregséget jelentene; akkor az O. Director a Visitationnal egyet-értve rendeljen valamely szomszéd Papot, a ki minden Honapban egykor-költönösen midőn a Rendel. Repeti-tioi esnek, - az Oskola Repetitio-ját hallgassa meg mind arolból a mit tanaknak a gyermek.

egy

+ De xend. l. ról
a helybeli T. Pap-
is köteles, minde-
mennyi Papot, az
Oskolát néha meg-
látogatni.

egy Honapszól, v. az ő ott létéből fogva, is
erről hasonló jegyzést legyen a Tabbellá-
ban, mint a helybeli Pap kötelessége,
hiszen az egy kéremben. Mellyest az Oskolá-
tól a négy Repetitioi fizetést percipí-
álja, és a Pap taláros ebéddel acceptál-
ja. Mind ezekre nézve pedig meg kíván-
tatik el multhatatlannul - egy -

3. Ugyelő V. Oskola Director, melly a nagyobb
Faktusokban lété is legyen, másokban
egy, a kisebbekben kétfőben egy, hogy job-
ban meg válasszathasson.

a.) Ezen Oskola Directorat, mint
az a legfontosabb munka kívánja, ki-
választott embernek kell lenni, nem csak
alkalmas voltára, hanem kívánt hajlan-
doságaira, vagy barátságaira nézve, a
kinek Tanítói szorgalmatossága is ott
Directorja esmeretes is próbált; - e nél-
kül senki fel ne vitéssék. Ezt kívánt-
léppen meg is adunk példát beírva: Fae
lalem et talis erit.

b.) Illy, ki kívánatos lészen, ezt kö-
veti

ni arra meg kívánatos hajlandóságból,
vagy barátságából, a T. Esperest órák
be-adott Testimonium, vagy esmeretes
tulajdonoságnak fel-jelentése mellett;
mellynek fogva ha többen lészen il-
lyen magolat ajánlat, Candidátusnak
egy helyes partiális kérem; ha csak egy
jelentene magát, az vagy pluralitate
votorum acceptabatur, - vagy melléje
más is Candidatioba ki-tesztet; - és
a ki több votumot kap fel-tesztet.

c.) Ezen Osk. Director semmi egyéb
Fizetést, p. o. Osk. Directorát - ne visd-
jen semmi lövnyit állásban, hogy
amál inkább egyetemesen ezen Hivata-
lat körítésen foglalkozni minden körü-
ben. Lehet Adyfer.

d.) Kötelessége lészen pedig az
Osk. Directorat, hogy - Vice Directori
Nivel - a Xendes Visitatióval együtt
járva - a több kölségnél is el-
vartatása végett, - míg az Espe-
rest Visitatio foly, az alatt Con-

Sealje

Sealja, a kőrnél tanultak is jelen lévén,
 vizsgálja meg a hit semestisbéli Os. Tabellá-
 kat, és az arolból ki-tettö negligenciáknak
 okait leírva és tanácsa ki, vagy a Presbite-
 rium, vagy Curator, vagy Pap hibáikat
 is, melyeket vagy a gyermekek kámba ve-
 teliben, vagy a negligens és engedetlen szülők
 meg-intésében is büntetésében, vagy az
 iskolai Házban tanulóknak repávilásol-
 ban ejtettének. t. i. fel-levén minden gyer-
 meket neve a Tabellában jegyezve, akik
 ottan negligenciáknak találhatók a rubri-
 cák üreségével fogva, az ott szülőkéről
 tett ítéletet, büntetést fel-írást katal a
 Tabellában; - és ha hibát talál igazítás-
 ba vigye, vagy a mint feltűnt meg-ira-
 tott: és azon igazítást az Os. Tabellájá-
 ban meg-jegyezve; a hit közelebbi Ta-
 bellát, az az, egy Eszembőre valóat ve-
 gye magához, küldje fel a Fő O. Director-
 nak a G. Synodusra a Tractat Dépu-
 tatásaitól, mely uton újra vissza kora-
 tottán, ~~leírta~~ szolgálta lárbe min-

Den
 2

Den Ellisianak a maga Tabelláját
 e.) Hiarmma legyen az O. Director-
 nak visitációk, fel alyki, mint az Os.
 Directoré, és minden Tabellába be-
 gyarmattól egy egy X a kámba reviziót,
 magához vivén a Fő O. Director kámba is
 egy egy X, ide jövel a büntetésnek
 negyed része, a más negyed részt is vi-
 sítot a Fő O. Director kámba magához
 vivén.

f.) Nem léphet senki O. Mesteri Hi-
 vatalba az O. Director helybe hagyása
 nélkül a Tractat Consensusa is hozzá
 járulván. Az O. Mesternak váltóztatása-
 is az ő fel-jelentése, vagy helybe hagyá-
 sa nélkül meg-nem ishetik.

g.) Hogy ezen igen nemest Hivatal,-
 mint más Hivatalokban is láthatni,-
 nemtelen levéljegyre el-ne járuljon, vagy
 tanyaság hírlalója, státus kerije ne lé-
 gyan; - Köreles az O. Director ezen Hivata-
 lat 4 Eszembő mutva a partialis előtt
 le-termi, de a partialis tatorit ötöt

visszont
 2

viszont megmaradnani, ha Hivatalát híven
folytatta és tovább is folytatni alkalmatosnak
isíltetik, - melly meg-tettik kútlónoson a Fő O.
Directorokat approbatiojiból v. reprobatio-
jiból. A ki négy esztendő múlva Hivatalát
önként le-nem termé, az, mint a ki nem
bírók kettőháztizedéhez, csak csupán
erőst - akárhán is fel-adására el-mul-
hatatlannal demoveálhasson, és azon alkalmatossággal semmi olon vípra ne vétehes-
sen. Ha az pedig valaki ezen Hivatalát
híven folytatta, meg-is meg-nem hagy-
tath, - valaminek irigysége, gyűlölsége miatt
a tör. botogáságnak utolátos járja: / el-mul-
törtesítet munkálatok; - és az Eszperest,
Notárius, Oek. Director -, a hibáinak töle-
tes világozása is méltó volna néllül, - el-
meltörtesítet meg-ergetik: mind erel
a papi Tisztsegtől örökre meg-fosztas-
sának, a meg-egyet attól el-zárattas-
sának, mint a ki ottal nem val ma-
got a törönséges jó tiel ellen élnek, ha-
nem másolat is a törönséges jó tielnek
munkálatoktól el-vonnak. Er ismét

való
=

való panasz pedig is annak el-látására
lévén a G. Synodusnak tárgya, - holott
a Fő O. Director a panaszok V. O. Direc-
torát, ha igaz igaz van védelméről, ha
mink, vándorai, kötelek lévén. E'szerint
4^{ik} Leg-főbb ügyelő a Fő O. Director -, er
egy légyen az egész Püspökségben,
a Gen. Directorat kútlónoson, ki sem-
mi egyéb Tisztsegt ne viseljen, mint
a Vice O. Director is - ki vívén az Ades-
sorságot / kútlónban egyet Hivatal a
másként el-nyeli: /

a.) Minthogy ettől függ nagy részben
ennek a Miniknek az Oskolai Tanítás-
nak jó elömenetele, tehát az egész
Püspökségben leg ki-velőstottott Pape
légyen, mind alkalmatos voláson, mind
kiváló hajlandóságára, vagy burgosá-
ra nézve, kinek Tanítói jó igazgatása
pédáson ki-tettik: azírt világoz-
son a G. Synoduson a több hivatalokat
ditséretesen folytatott V. O. Directorok
közül, hogy azok er által is illesztes-
senek.

b.) Er meg-maradván az ő esmé-
retes jó tulajdonságai mellett, mind
adig
=

addig folytatja Hivatalát, míg éps erőben
és egészséggben van; akkor le kell Hite-
széni tisztorik resignálni, vagy segé-
det kérni, a ki azon Hivatalra választat-
ván és feltekintetvén, kettő a Főre-
ből esszónak. - Azonban valamely köte-
lő betegségben ő maga is Substituál-
hat és kúrákat vállalhat a V. O. Direc-
tor körül a G. Synodusra, és fűrésze-
nek karmán részes neki engedni, a
fontosabb igazgatásokat vesztvélvén.

C.) Hogy ha pedig a Fő O. Directornak erem
Hivatalát érdemlő hibája, vagy gyengesé-
ge adhatna fel a Gen. Directornak, ez kö-
teles lészen amart meg-inteni a Hiva-
talról való lemondásra, v. segéd kérésre;
mellyet ha az nem tevékeny, a G. Syno-
dus eléri tárgyalván a G. Director azon
dolgot, és ott meg-vizsgálván: ha a hi-
ba gyengeséggel lészen, segéd adhatik
néki; ha pedig a hiba kánstándi és
valmese lészen, helyébe simpliciter
más választatik.

cl.) Kette

cl.) Kötelessége, hogy a G. Synodusra
amenny a Fractusok községes költse-
gét mellyet az Ellisiál a gyermekek há-
mól szénit prosiájának úgy, hogy a
Gen. Synodus meg-katározza, és a Fő O. Di-
rector repostiálván mindenit Tabellá-
fel-jeggyi, és a Deputatusoktól fel-vevő;
melly szénit a maga Fractusától sem
egyik lehetséges Deputatus nem lehet.
Ett a Fractusok Deputatusaitól az Orko-
lár Tabelláit, mellyet az a V. O. Di-
rectortól Visitatiókor kereshet vettek,
állat venni, kevidélni, és mindenit Ta-
bellában mind a jót, mind a hibát
meg-jeggyi, - azra vigyázván, hogy a ki-
adott Norma is Rendelések szénit
az egyforma jó Rend mindenütt meg-
tartsasson. - Ha a Tabellát a Syno-
dus ideje alatt mind nem kevidélni-
hatna, arolat haggván sem, mellyet az
ő latásakor kötelebbi Fractusok, vigye
Házakor a kevidélni véget, és orman

szolgát

kolgátságra kererbe az illető V. O. Di-
rectoroknak, v. valamely Papí Tiszt-
nak.

e.) Hogy ha a felsőbb Esztendői Ta-
bellákban valami vétségből, vagy
alaptalanságból igazítatlanul hiba ma-
radott volna fenn, melyet a V. O. Di-
rector a folyó Esztendői Tabellákba át-
tal jelezett, annak orvoslása csak
opinióját a M. Fő Consistoriumnak
jelentke-fel, és annak mentől ka-
mább leendő effectumban való vé-
selére provoss gondja legyen, s meg-
ne szünjön még végre nem hajja.
Mert ettől függ az iskolák elömen-
telének - soval az egész iskolai Al-
kotásnak fennmaradása, vagy bomlá-
sa is komlása. E végre, Protocolumot
törtson, melybe a maga Deudelitut is
vagy annak Ellátásának nére be-je-
gyerre, a I. Synodus elök fel-olvassa és
approbáltassa.

f.) Firtise, ily terhes fontos kol-
gáltatás lészen, a Tabellákba be-ir min-
den gyermekről egy egy X. Tiszt-
lód-a V. O. Directorunk!

IV. Rik. Az Iskola Tanító.

A. / 1. Az O. Tanítóban meg-törvényszak-
Törvényszak. A. Nem annyira mely is nagy
tudomány, mint jó Tanítási-beli tehetsé-
ségeitől és kecs értékeitől esmere-
tes legyen. A Tanításban szerkeszt, ke-
lid, vidám, hogy az által is tudveltes-
te a tanítást; a jelezetiben olos hara-
ga legyen, meg-jontolástól, nem meg-in-
dulástól haragudjon; a maga-videlében
olos, becsültes, illendőségnek, és kiséta-
ságnak becsület gyulveto; békesség, egye-
nység, igazságot kerető és követő; alá-
zatos, az elsőbbségtől való függést, mely a
Társaságnak kötele, meg-esmerő; jórón,
miserikletes, jó rendtarto; hogy mind ezen
tegyességek és Jemi fildalammal töndölto:
hogy mind ezen virtusokat példajáratlag
kathatoson tanítsa és be-kecssegepe
a gyermeknek meg-irtes szivelbe,
hik az ő Tanítójától schar tartanak
és arat mindeiben követni, igen

hajlan

kajlandol. A' dühös, mérget, bossus, véres,
ges, hi maga szabotáltságaiért minden
visszatér kajlandó; a' fajtalan beszédű és
maga viselkedő; a' laconikus, csapódó,
veszélő, halál, ketszintű, álmod; a' te-
vily és felsőbbekkel nem gondoló, orvok
szembe szálló, és egyéb rendeltetéseket
lovató; mint a' pestis megse távolsat-
tapsil: messz annál mérge minden Ta-
mitványára hi-hat. Erre nézve

b.) Mindeközben ezen Nemes Hivatalba
be lépve, egyéb Hivataljait illető Tűb-
mányok körött - amek feltette be-
sede mind eddig meg-vettelet - Könyv-
nel a' b.e. T. T. Josa János V. O. Os-
ta Veresimel foglalatjait tisztán meg-
tanulja, és abból a' V. O. Director ál-
tal a' Partialis Deputatusai előtt cen-
súrással meg: a' mit valamely xigibb
O. Mesteret vitessen végbe, hogy az
O. Mesteret azt inkább olvassák; és a'
végre azon Könyvek tartására minden
O. Mesteret köteleztessék, - vizgá-

lás
2

lás alkalmaságával az töltet elő te-
vesséssel, melyből: hogy egyik a' mistol
ne képzik: / tulajdon nevet be-írva, és
mindjárt az alatt a' V. O. Director Neve-
is írva legyen - vidit - tel. Ezen Könyv-
nel jól meg-tanulisa, és képvisel ga-
tára a' Tanitónak nem hal érdemét
világosítja, hanem szívet és minden
kajlandóságait szülésges képpem for-
malja, szívet ha azt jobbulásnak és töké-
letesedésnek hívásából olvassa. E' mellett

c.) Minden O. Mester egy próba esz-
tendőt töltsön, mely alatt ugyan meg-
vizsgálással a' Director által mind Cen-
súra, mind a' Helybeli Paptól és Pres-
biteriummal hi-kérdésbe, sőt meg-
a' Szülőknek is elő szollatása és hi-
tudatossága által; és meg-esmételvény
je tulajdonságairól, úgy exsistálták
meg. Hivataljában. Azután is

+ több próba esz-
tendőt is lehet néki
engedni.

d.) Miből az O. Tanító valamely
hibát gyakorolni tapasztaltatik, és
azt ketszeri intés után is el-
hagy

hagyni nem araja, akárcinek pártfo-
gása mellett is, aron Hivatalból az Etel-
jéről által amoveáltsoson, - szelgyessig-
gel hibás szemelly meg ne szvedtessen:
bocrastra Dolag, hibás példát ezen vitéssé-
tanító Hivatalban látni! Mellyik olos
garda szemébe meg a' xos lapist csak
egy nap is a' maga földében?!

2. Az Ország Tanitorai Bessülletese. -

Tudva lévén mi, hogy a' Tanitói Hivatal
a' Társaságban melly fundamentumot és
bölcséget, - az olossággal felváltatott és
törleltesedése teremtett, emberre néz-
ve melly felséges, - az Isten ditsósége-
ker melly illendő legyen; s azist azon
minémű választott szemellyel kivántas-
sana: szűlség, hogy az O. Tanító illendő
bessülletben, xangban is állapotban lé-
gyen; senkinek artat mottolni, xagol-
marni, alacsonyítani, - s az által az ő
külömben is terhes Hivatalát terhelni,
kedvetleníteni: a' mi a' gyermekekre néz-

ve is
~

ve is igen rossz: s semmily büntetés alatt
habár ne legyen. Mellyre nézve -
A' ki az O. Tanitoról csak egy hibát
mondana mások előtt - neki akár kár meg,
akár szemébe, - ha igaz volna is, sőt ha
nyilván való volna is, - de csak meg-töccint
is nem szolishol való, - minthogy az által
rossz példát mutatna a' Tanitor, és telm-
telit a' tanítványok előtt kisébbisének, ta-
nítását fogyanatlanná tenni, - ha a' Légi-
tortól amoveáltsoson a' Tanitor meg-
nem követné inkább, - a' Presbiterium
büntesse meg 3 Mftig; ha nem igazán
mondott volna valamelly hibát a' Ta-
nitoról hit ügyire büntesse a' Pres-
biterium; ha a' fellett szűrsé káro-
molra a' Tanitor három ügyire
büntesse a' Presb a' xagolmérését
és káromlását; - s mind erel mel-
lett bészületet végre adja - meg-követ-
tesse; a' ki-fegyegedni, vagy meg is ver-
ni az O. Tanitor, az a' Presbiterium
meg-perelje: az idegent mindenest
perelje meg. - Ha valamelly Presbiter
az illen

az ilyen hibát tudván fel nem adni,
3. Mftig, és kit meg-intés után amove-
alsatással büntetessék; a Presbitérium
pedig, ha meg nem büntetné, vagy nem
prosequálna 12 Mftig, és kaszálóképpen
kit meg-intés és büntetés után a capsál-
tatással büntetessék, vagy ha leválasztva
múlva el a levátor prebiteriére esen
büntetést, a V. G. Director által, - olly
móddal mint a kültel büntetése körül
iratik. Ez observálással a T. Papot
meg-terhelni nem is. Mind eset pe-
dik az O. Tabellában meg-jegyeset.
senk semmison.

3. Az O. Tanító Firtése.

a.) Allo Firtése ollyan legyen, melly-
ből magát is kára népit tisztességese-
sége: és a mi abból kisen be-
szolgálatodik, egyseribe legyen, hogy
a solszói bibelődés által a Tanítás-
tól el ne vonatasson. Szövegű igazság.

b.) Tanítói Firtése, hogy leg igaz-
ság

+ talanság illy
Firtés nélkül
Tanítást kívánni!

Súlyosabb és a kelva épületesebb legyen,
é-leppen adatasson. Be-térén írva a
Tabellába, hány nap jött minden gyer-
mek az iskolába, és a Tabella szelvére
eltekintetvén, minden kit napról
firtessék 1 H, az irásért is mit
angy, melly a Villabirólással kezdőd-
jön: a kit az a hallástól tanulnak,
arokról fel-angy firtessék. Mind-
reket a Firtésért kötelesege a levátor-
nal exequálni az olly irratetlen szü-
lőkn, kit önként és jó szívet meg nem
firtatik a Tanítónak szives jószándását.

c.) Erdem Firtése is legyen minden
Tanítónak: melly akkor is ollyan mér-
telben adatasson, a mikor is a mil-
lyen mértékben meg-terhik a Tanító-
nak igyekezte: mellyet a Presbitérium,
Helybeli Papp és Szülőknek is fel-adá-
solból az O. Director határoz meg az
egise Visitationál approbatioja által.
Ez is, mint a Tanítói Firtés, a gyer-
meket szünet és feljácósott napja se-
vint

+ p. o. n. helysz. vint adatlapon; az az: vagy fél-anya, vagy
 a Tanító Fidei, anya, vagy két, három, négy anya-laf.
 20 for. Fidei, a mint a Tanító íggyerett. + Arst kell pe-
 or Eiden fire- De a gyermekel feljarsorval nappalok
 kére 60 for. rabni minden firest, hogy inkább rovis-
 De hal kormad ha is rovisassa a Tanító, s a Pap is a
 Eiden a Tanító. gyermekel a feljarsorval: lehet ha vala-
 F. helysz. bi hi jutalomist meg egyerne valamelly
 a Tanító Fidei gyermek külsin a gyermek kisinge-
 les 50 for. fidei sebe, - az olyan amovealrofit. Ezen
 Das az Eiden Eiden firestis miltan jöhetne a Status
 Fidei 35 for. Casajabol inkább, mint egy Katonának
 Fel kére Eiden Egyszeri vitességeit adatlal holtig valo
 mel a Tanító 22. 25 forint. jutalom. De ha az idő még annya
 22. 25 forint. nem ért meg, hogy a gyermek jó ne-
 Teli semesthisben velteriteket tarssa a Status botagsa-
 minden napra ga fundamentomán; sem valamelly
 154, ugari jó Patronusolrol, vagy fundatiolbol
 semesthisben nem jöhet; jöjjen az Eklisia Cas-
 30. H leggen sajabol: mert jobbra az Eklisia nem
 hogy egyiből nem jöhet; jöjjen az Eklisia Cas-
 gaban valo hat- sajabol: mert jobbra az Eklisia nem
 ra masadaba költket; - itt vet olly magot, mellynek
 hi potoltsor jövendöben leg bironyosabb is leg kedve-
 egy jó holga sebb gyümöltsit fogja azatni. Efelte
 áhol.

d.)

d.) Tisztetség-pénr-s adatlalil Cen-
 surakor f. hogy erre is elteressir a Tanító. 7
 minden gyermekül egy egy goras.
 De a jó értesü is lehetősébb külsin
 lettesekre biratit, ezt többel helye-
 síteni. A lehetetlenekért firettesen az
 Eklisia Casajabol. Melly Eklisia
 Casajabol valo firestis, segyen leszen,
 clarkinert kántorgatni, vagy isi-
 gyelni: söt Isten iránt valo nagy
 költetességgel és öccömmel kell néz-
 ni és helybe hagyni azolnak, kik
 az Istennek ingyen valo seggelme-
 ből több jolat vettek.

Hogy ha a Tanító Colligyoni Cen-
 sura Tanitana a Declinisták Du-
 plarsafon, a Consigisták triplár-
 safon minden fennebb is fire-
 tes. De mind ereket a külsin tar-
 tornal, ^{firestis} s. e. a Duplárast, s triplárast;
 hanem arra valamelly külsin fun-
 das leszen, mellyből ki-letik.

Vik. Pi.

V^{ik} Trik. Az Oskolai Könyvek.

Mind egyféle könyvet vitettségnek jel
ugyan azon Oskolában, sőt minden os-
kolában: mert a Tanított könyvből
mind a Tanító, mind a gyermek ne-
ve; - mint alább meg mutatjuk. Es hogy
mentől alább s töltetesebbel legyenek
a könyvek, erről gondoskodjék a Feltét-
től. <sup>+ a' ki magának
ne haladson.</sup> 1° Könyv, mely mind az Oskolába járókat,
mind a Kéjbol tanulót illeti, a Hit-
beli és Eröltsi Vallás, a' mint arról
az I^o Feltételből szollottunk.

2° Könyv az ABL, legyen az magyar,
mind a Fial, mind a Laányok számára
egy foglalatú: mert a Magyarból jobb
kedvel, könnyebben, s hamarabb tanul
a magyar gyermek; a Deál olvasás a'
kezdet terhet, baltja, confundálja a be-
tűlnet kettőre kimondásával. A Deál
olvasás a Deál Grammatikához tar-
torik.

Az ABL,

Az ABL két részben nyomatottassal.
Az Első Rész. az két grábol álljon, mely-
nek első Oskolán legyenek a Betűk, - a nagy
Betűk öt rendben öt-öt, egy hogy lefelé-
is rendben álljanak: ugyan a nagy betűk
kétszer is Dulo formában legyenek két
rendben is, viszont egy hogy lefelé is
rendben is egy forma kétszer legyenek.
Mellyre néve az A kettőre is nyomatottassal.
Egy legyenek az apróbb Betűk is két rend-
ben, - mind a kétszer, mind a Dulo Betűk.
A magában hangokat, s a mőszel hangokat
is két-két rendben legyenek egy más alatt,
de egy más végében meg szalasztva, - egy,
hogy feljűl a hofszu magában hangokat
s azok alatt a rövid magában hangokat,
a mőszel hangokéval egy rendben, feljűl tőz, ahol
tör - a V kettőre is nyomatottassal. A kettős, is
öszve tett mőszel hangokat viszont
két-két rendben legyenek egy más alatt,
de egy más végében meg szalasztva,

egy hogy

d. Hitelesége, hogy a G. Synodusra el-
menjék a Fractusok törvényes kölségén,
i. mellyet az Ellésből a gyermekek kényszer-
vintéjéért fizetnek. A Fractusoktól sem-
mely egyet sem lehet. Deputatus ne legyen.
Az a Fractusok Deputatusaitól, az Ellésből
Tabelláit, mellyek az a V. O. Directo-
rak.

De a kit Disszelben nyomtatott ABE
Exemplárok egy jó börsel kisrűlő Tábla-
ban együtt árultassanak, nem belé' var-
va, hanem csak belé' köze kitjelölt ös-
ve jövő vékony sodrással, hogy egyik
Dissz kivételén, a másik kitéssék
belé'. Sőt több vendbeliek kitéssék
belé'. Vagy mindenik Dissz külön Tab-
lában árultatván, és a Tábla jó bór-
rel kisrűlő lévén, egy Táblában több
vendbeli Exemplár varrathatók. Ex-
re néze legyenek az Ellésből
mindenkor kis Exemplárok és Táblák
jó börsel jó erősen kisrűlő. Minden
gyermeknek ingyen adassék előre

egy ABE

egy ABE; de úgy, hogy ki-tanulván, vis-
tra adják, hogy másnak adassék a Tábla:
mert Betűs Exemplárok minden kerdő-
nek újat kell adni, - leg alább mostost
adni kell. Vagy, a hol több ki-nem te-
lik, vitettségnek Exemplárok, és a kűlöl-
ő Táblákat kisrűlőn bír vagy vászon
sacrával, aratba az Exemplárok varrat
tassanak belé'.

3. Könyv legyen mindenütt a St. Histo-
ria: mert emel jobb nem esmereték,
ebből egy kis világságot veszen a gyer-
mek az Istennel munkáiról, emberek
közül való igazságokról, és az embe-
ri nemzetek eredetéről és nevéte-
sebb történetéről. De szűrség volna,
nemelly helyeken levek kisrűlőn iga-
ritani, és Continualni kövidőn
a Reformatioig. Az kerdésiben kell
emel, és minden gyermek Tudomány-
nak kisrűlőn; mert a Tanító sokféle
és helytelenül formált kerdésekkel

meg-

meg-homályosítja a dolgot. Még a Theo-
logusok is keresik hi-adott Kérdé-
seket kapni. Vagy legyenek a Kérdé-
sek úgy, mint a Hübner Biblia Histo-
riájában: is a mi arzal meg-egyer,
v. a mi abban-is meg-van: mivel az
a Historiát nem folyvást, hanem csak a
nevezetesebb dolgokat adja-elő: / amek
Stilussával kell ^{csak} elő adni; hogy a midőn
arrá tanulja, ne tanulja ugyan. Ezek
Hübner legyen a Hübner Biblia His-
toriája, mellyel jobbat kívánni se
lehet, mind foglalatjára, mind Stílus-
sára nézve: van ugyan kevés cocc-
gálandó-is: az Editiól pedig igen
hibásol; arolat mind hi-kell
az Ortolárból venni; csak arist-is
hogy egy formát legyenek. — Ez kit
Daxabolba költöszem, mind arist, hogy
könyvbe legyen; — a nagy Daxab el-
foglalása a gyermek kerit, s egyszer-
s mind

s mind elméletis; — mind arist, hogy
midőn az egyik Rész használtatik,
a másik ne szabadjon.

5^{ik} Könyv a T. Josa Ur által is ajánl-
tatott Nagy Olvasó Könyv, v. Tudó-
mányok rövid Summája. Mellynek
vidrout több Daxabolban kell kötetni
az ő Törvényi Szerint; is meg-job-
bitva hi-adadni.

6^{ik} Olvasósszon a maga idejében a
Gyermek is Jjól Bibliotékájá,
Kovács Sámuel Editioli pediti,
+ s más illyen, s Pétzeli Mesté +

VI^{ik} Tz. A Tanítás Modja.

A Tanításban a gyermekkel való bá-
násról — lásd a T. Josa Ur Ortolán
Verexit pag. 114-124, s p. 22, 23.

A Tanításban —, hogy a Tanító
a hibát a little moridetásban

egy s

egyszeriben észre végye, könnyen, tisztán világosítható, magyarázható mindenütt, a hol kell, - s hogy a gyermek kisebb legyen a tanulásra - tudni kell tisztán, betűről betűre a Tanítónak, valamit tanít. Külömben, hogy kíváncsi, hogy a gyermek tudjak? hogy hitetheti-e, hogy meg-lehet tanulni, a mit ő sem tud? inkább azt hitetheti-e, hogy azt éppen nem lehet tudni: - s ezzel a gyermeknek untatja, el-vetenti. - Azért az új Tanító valamit tanítani akar, előre jól meg-tanulja, a legjobb képzetű. Végre belé' kerül.

1° A' Betűk Tanításáról.

A' gyermeknek külbüro' lehet-
ségel

Hegylhet lepest a Betűk Tanításánál módja is külbüro' lehet. Némely gyermek, mikor egy szavendré el-tudja mondani a Betűket, egyszeribe tudja is eszmésvéssze felé' s szövege is. Ezt magam tapasztaltam. Némely elévissza el-tudja mondani, s mégse eszmésvéssze. Némely magolva a betűk nevét könnyebben meg-tanulja egy, ha a betűk valamiképpen hasonlítanak p. o. az L. lábhoz; más az által terheltek, konfundáltak. - De leg inkább a halmozatott mindenek, s kivált az együtt való tanulásban, a Betűket hal nevelni fogva is vendré mondatra tanítani, így: Végyen elő a Tanító

10 egy olyan AML-t, a millenye le-
 irand, de er tsak levis gyermek kö-
 zött használható mód: hanem legyenek
 AML Táblák nyomtatva, oly rendet
 mint az is AML, tsak nagy betűk-
 kel, hogy egy fél órának időt fog-
 jának. Egy ilyen Tábla függőlegesen
 fel a Falra fűzve legyen, vagy
 ragasztva. A Tanuló állítsa aron
 Tábla elébe a Betűt Tanulólát, s
 egy hegyes végű pálcával nudo-
 gatván a Betűket egyet mondos-
 sa el, s a többi egy sorba min-
 mondja utána; aratán mondos-
 sa méssal el: aron vigyárván,
 hogy aron mondják el, a kit job-
 ban tudják; de rendre mindekit le-
 gyen el mondó, on a hol tudja.
 Vagy legyen kettő sor, hogy a
 hol

hol egyik nem tudja, vagy kettő, mond-
 ja a másik, hogy vázalatot ne le-
 gyen: mert er igen nagy hiba volna,
 a gyermeknek malomba, tsüggőbe
 ejtése. Egy is a mondásból el ne
 maradjon, sőt egy formilag mondjon
 minden, kedves ne legyen: mert
 er egyet kettő, a másikat kettő
 kettő. Így mondassa el a Betűket
 kit három vesden, egy mondjon
 egy irban egy rendet.

Mikor a Betűket egy sor elírtá-
 el tudják mondani - ha nem min-
 nyajon is, mondassa vissza fel, de
 aronban körbe-körbe elírtá is;
 mikor vissza fel tudják kímélget,
 aratál mondassa fel fel, ar-
 tárn fel fel, de minden képpen

rende

veudre, - mindenféle veudre állván
a Betűk. Mivel a Nagy Betűket tud-
ják avagy csak némelyek, mondós-
sa az ottal a kisebbeket hasonló mo-
don; de ottan-ottan, avagy minden
mondáskor a Nagyebbet is mondat-
sa el, ha megjájon tudná is, vagy
egy kes: - most különben el-jelezték.
Így a külön levő Magyar Hangro-
lat, Mással hangrolat, Ertőselet, -

Mások ~~fragg~~ ~~vidéket~~ ~~kormadil~~
~~mondások~~ ~~fragg~~ ~~vidéket~~ ~~kormadil~~
ar ~~ADL~~-et. ~~fragg~~ ~~vidéket~~ ~~kormadil~~
mellyben ollyan veudet vagyval a'
Betűk, mint a Táblán; s mondja né-
kiel: ügyeljek! az első veudet mond-
ját elifele, ott tartsa minden az
ujját és szemit a maga Könyvbe,
s veudre

s veudre vigye elbb az ujját a mel-
lyik tövethet. ismit mondja: a ma-
sodik veudet mondját elifele, s el-
lor ismit mást tollit. Így mondotta
vissza, elifele. Így mivel egy el-
leltit mondat, mindenül tanul egy-
szemben, kevés idő alatt, sőt tanul-
meg pedig egy il a más példáján,
könnyen és gyorsan. Ha valamelly
gyermek nem tudna jól ügyelni,
mással, a ki tud ügyelni, ügyeljenek
egy könyvből, a tudatlanabb ma-
tassa az ujjával, a más igazgassa.
Értet mivel egy tanulnak a gyerme-
ket, a Tanító ne álljon le; hanem
a gyermekkel veudre ültetve, vagy
állítván, maga a kistól megét ügyel-
jen az ujjára, hogy a betűket kor-
dorát. Elbb, kivált némelyek
bajosan

bajosan szorult-meg; De csak tseude-
sen bágyjon vele a Tanító, s jól ügyel-
jen, mindenek belé szorít. Még az
olvasat-is, kit addig nem szorítottak,
nem egyserre szorult belé; hogy
egymásba ügyeljenek. Probléma, De
már most a leg kisebb-is tud, még
az új-is, a misét példáján, hamar
belé kap- a mi iskolájában.

Tanítással érdeket a Sillabizálót, hogy
öt-is gyakorolodjanak ^{a Betűk} ne felejtse; az
a Lente mondások is érdeket elő állja-
nak, is érdeket igazgassák. Vagy, ha
mások nem tesznek, tanítással a Betű-
keret az ABC-ből olvasat. Akorban
nincs is hi- lehet szabni, hogy együtt
le-üljenek, és a jobban tudó mondán
előtt, a többi utána, a hol elhibázni,
valamellyel meg-csörizgálja; - avagy csak
abban, a mit valamellyel tud, magukat
gyakorolhatják. De minden tanulós
együtt legyen.

A ki

A ki a Betűket jól tudja, ha néha
egy-et-egy-et el-hibázna is, s. még az olva-
sot is hibázhat; Sillabizálásra kell vin-
ni; nem kell vele időt tölteni, ötet un-
tatni, kesztetni: mert még a Sillabizá-
lás alatt-is mind gyakorolódik a Be-
tűk eszméiben.

2^{or} A Sillabizálásról.

Legyen olyan Sillabizás Tábla, mint
Betűs, a falra ki-függesztve, mellyen az
a Sillabizál legyenek, is olyan rendet,
mint az ABC-ben. Mint a Betűk
Tanításában, itt is változtatolag taníts-
sa a gyermek a Tanító a Kézből is
Tábláról.

A Sillabizálásban két leíró vagyunk:
a) Sillabizálnak külön való mondása,
is b) Össze mondása. Ha az első
leíró jól jár a gyermek, úgy megyen
a másodikra.

a)

a.) A Sillabárnak kúton való monda-
 sóban ereire kell figyelmű: Előbb a
 két Betűből álló Sillabákat tanulják
 meg a gyermeknek jól ki-mondani, s az-
 utánn menjenek több betűből álló
 Sillabákra; ezután a Sillabákra hason-
 ló szókra; ezután a Sillabákra
 nem hasonlótól kezdve Sillabirálástá-
 ra. Ha a Sillabirálót kezdte mindenkül-
 kezdő, mondjon el előre a Tanító egy
 rendet, s az utánn egyenként kezdjen
 a Sillabákat mondani, mondassa a gyer-
 mekkel, úgy hogy a gyermek mondja a
 Betűket, s a Tanító hártsalen mondja
 rá, s utánn a gyermek is mondja
 rá: mikor a gyermek egy rendet kezdett
 is, figyelmű a Tanító, hogy ha gyer-
 mek meg-akadna, vagy késne, a Tanító mon-
 dja rá hamar, ne várakozzék, hogy
 a gyermek elbeszél: ha pedig késni ta-
 lál a Tanító a rá mondással, úgy
 hogy a Betű a gyermek el-megjében
 meg-ka

meg-homályosodhat; újra mondja-el, vagy
 mondassa-el a Tanító a Betűket, s mon-
 dja rá maga, s utánn a gyermek. Ha
 olyan gyermek vagynak, kik rá tudják
 mondani, arókat mondassa előre, s az-
 utánn a betűkkel.

Mikor a gyermek annyira szokott,
 hogy rá tudja mondani rendre elfele,
 mindjárt le-fel kell mondani val-
 toztatva; külsőben a Sillabákat ren-
 de meg-tanulja repetíve, s a betűkre
 nem ügyelve, addig Sillabirál, hogy
 a betűket el-feleje. De a rendben
 fel-fel, s kivétel vészt fel-menne
 nem kell Sillabirálástani; - ez által a
 betűket confundálja a gyermek.

Ezen Sillabirálót gyakorolják az
 ABC-ből olvasók, a Lettér mondás-
 ra is velük elő álljanak, hogy gya-
 korolassanak: külsőben, ha valamely
 szónak ki-olva sósóban Sillabirálással
 kell

hell magolon segíjteni, nem tudnak
meg-érteni. Alomban magolra is gya-
rosolhasját magolat a Sillabiróló egy-
gyik a másé igazítva.

Midőn az egy Sillabiból álló szót
ka' tudják mondani, a több Sillabáján,
de több Sillabálra szakszótok fogva
hell vienni.

Ekkor meg-hell nékiel jól vilá-
gosítani: mit a magábanhangrok ismá-
talhangrok; hogy a magábanhangrok
tiszta magolon is egy Sillabát, p. o.
e-tel, i-tal, o-ra, fu-u, ö-vöm, sőt
Táblára hell illyen szót isni:

ellenben a mássalhangrok magol-
ban nem tiszta Sillabát, magolon
nem lehet aról ki mondani ma-
gábanhangro nélkül, p. o. ha mon-
dom b, itt hangrit az e-is, ha mon-
dom h, itt hangrit az a, a q mellett
u, az x mellett i, sőt. Tehát

minden

minden szó a magi Sillabáján, a hang
magábanhangrok vagynak abban;
is a mássalhangrok aróló együtt mon-
dottak ki, nemelly magábanhangroval
egy, nemellyel több mássalhangro-
is ezt szabja mindjárt a Könnyben lévő
szók. p. Mi A-tyánk, sőt Ezt több
irban találjuk, meg belé szólnak a
meg-értek a gyermekek.

Er utaim menjen olyan szók a
Sillabirólóra, mellyekben a Sillabát
minden meg-érte; s itt orrán
mutogatván, hogy egy szó hang Sillabá-
ra szakszótok, érte meg azt is, hogy
a magábanhangro, ha egyidő van,
er utaim való magábanhangro-
viték rend szerint, ha több van
együtt egyidő áll, misil hátul on-
dott ki. - Es meg belé szólnak a
gyermek a Sillabátnak meg-
érte

meg-írástól, a Tanító Személy
 igazán, s. k. a gyermek nevelésén
 el-írástól, ne tanulja meg, hanem
 is először hirtelen mondja-meg, hány
 betűt kell a következő Sillabában
 mondani, p. o. kettő, egyet, három,
 négyet, stb.

6.) Midőn a gyermek a Sillabákat
 hirtelen jól tudja meg-írni is és
 mondani, akkor kell a Sillabákat ös-
 ze mondani: meg pedig gyakorlódja-
 nat előbb is a Sillabák szol-
 nat, arutann a több Sillabák szol-
 nat össze mondásában: a több
 Sillabák szolban így: ha a 120 ha-
 rom Sillabák, az első Sillabát
 Sillabirálja ki, s mondja a; arutann
 a második Sillabirálja ki, s mondja
 a, -s akkor az első Sillabán kezdve
 mondja ki egymás után mind a
 kettőt

kettőt; arutann a harmadik Sillabát
 Sillabirálja ki, s mondja a, -s akkor az
 elsőn kezdve mondja ki egymás után
 mind a három Sillabát. Így a több
 Sillabák szolban is valahány Sillaba
 van, annyisort kell elölr kezdni a szol.

Így gyakorolva a gyermek előbb
 a meg-írásból, arutann a meg-nevelés
 szolban Sillabák szolban, mikor jól
 Sillabirálunk, ugyan arulat, a mikor Sill-
 labirálva tanulunk, oswastatunk kell.

Mind a két módszerrel Sillabirálunk
 együtt tanulunk, egyet a másik tanu-
 lása után üggyeljenk; így a felsőbbel kepe-
 seljék, a mit tanultak volt; az alsob-
 bak szolnak a Sillabákat össze mon-
 dani.

3^{or} Az Olvasásról.

Ígyis. 1^{or}. A Magában hangzókat és
 missal-hangzókat itt is világoztatunk
 kell.

Ígyis 2^{or}

együtt egy helyen tanuljanak olvasni, míg
arol is, a' k' a' könyvek közt, vagy
határozt való tanuláshoz vitetkel fel
az olvasat köré: vagy, a' rendőrtől ke-
depe előtt a' könyvet a' Tanító. - Emel
fogva

A' ki-szabot lehetett együtt tanulni:
üljend vendke, vagy circulusban, a' jobbak
előtt ülve, az első olvasza el egyszer,
a' többi figyelemmel, s lassan olvas-
sanak utána, aratam olvasson
más nagyon, s így vendke; vagy egy-
gyik olvasson egy darabig, más tovább,
sőt a' lin végződ. a' kezdje előtt,
egy folyón az olvasás, míg minde-
nik mindenütt el olvassa. De ugy
figyelemmel minden, hogy mikor a'
szó van, egyszerre folytatassa
az olvasást. Próbálja ki a' Tanító,
hogy egyik-egyik mennyit olvasson
egy haromban. s' erőt - A' Tan

A' Tanító is így olvasassa őket
vendke, s' szobassa belé a' vendke-
társa. Így mindenütt, ha solan
lesznek is, hamar szímet vehet,
s' mindeniket egyrebe tanítja.

b. a' li folytatást kezd olvasni,
a' felsőbb graditson áll, és külön-
kell neki olvasni a' R. Historiából,
a' kezdőket nem késedelemmel:
mert, meg-eshet, tudja is repe-
tív a' mit eddig olvasott, az Adit,
s' a' betűre nem üggyel, míg
a' betűlet is el felejt. E' meg-tör-
tést solalon.

Azokban eren két graditbéli
olvasat egymásra figyelemmel,
egyik a' másikat előtt letejtet el-
olvassák a' tartása a' könyvet, a' k' a'
a' li olvasat letejtet, a' másikat hátul, vagy mellősből me-
zen belé, ö-is a' könyv szélit meg-
fogva. aratam a' más graditbe-
lét olvasván letejtet tartak
könyveket.

Így

Igy gyakorolja ölt a Tanuló is. —

Aramban, ha a R. Historiát kétszer el-
olvassát, menjen a Hübner Biblia Histo-
riájának olvasására: s midőn azt is
egyszer elolvassát is már jól olvas-
nak, akkor kezdjék a R. Historiát
repetíve, s aztán a R. Historiát tanul-
ni.

Jo, mikor lehet, hogy az olvasat s
a Könyv nélkül tanul egy könyv-
ből tanuljanak, tegyék előbb egyet olvas-
sát előre, aztán az olvasat vi-
sont olvasva, a többi repetíve külön
tanuljanak; — lehet mondani viszont
együtt elő álljanak, a midőn minya-
jon előbb olvasván, aztán a Köny-
v nélkül tanuljanak próbálással, az
olvasat hallgatással, figyelemmel
nel; utoljára a nevezetesebb dol-
got többet is tördeltessék meg.

4^{es}

4es A Könyv nélkül Tanulásról.

Mint hogy a Tanuló sok rendbeli Clas-
sifol nem bibelódhat, mert egyet
sem vehetne jól számba: tehát a Könyv-
nélkül tanul, akár egyet, akár régi-
t legyen, egy Classis legyen, egy
könyvből tanuljanak. Az-után semmi be-
vein tanuljanak a R. Historiát előbb,
azután a Biblia Historiát, azután
a Nagy olvasó Könyvből, Geografiát
Hera Historiát, s az a mennyire idő-
tett: V. az utolsóból körbe-körbe is tanulhat.

Ha valamely könyvre nem volna
minden, mint hogy egyet tanulnak,
lehető is egyből tanulhat, s. holgátván a
lehetősebb a kézenyevelnek, egyet-egyét
magol mellé vehetnek. Vagy tsak egyet-
len egy könyvből is, ha több nem lenne,
tanulhatnak, a ki nem az olvasat gya-
korolva nem annyira szükséges, így: egyet
elő

elő vési aron könyvet és olvasni, s meg va-
lamennyel, vagy két felől kettő is nézi
könyvet, a többi hallgatója; - így kezdve
el-olvasni könyvön. Ha több könyvöl
van, könyvön könyvet nézve addig,
míg jól olvassék. - Akonban észre ve-
szik, hogy meg az olvasás elöte minden
esetbe leír juttat, és el-tudják monda-
ni. Ekkor egyik el-leír és mondja, után-

+ ha a mondó
meg-ahad tot-
lent legijne
a figyelemre
vonalon: mert
az itt olvas-
tók.

na a többi, képméret és beszéd. Ha
a leírke hozzátok, holcsuál kezdve,
sentesztiktra; ha kérdéselben van, kér-
disenként, de arólak és meg-szaggat-
ják.

Így emulalodván, egymással példaul
és szerentőül lévén, jó kedvel, könnyen,
és értelmesen tanulnak. - ha nem mind
egy forma elömeneteltel-is. És meg szol-
ják mind az olvasásbol, mind a hallás-
bol való tanulást. Tal hogy a leírke-
ség, maga kéntozgatás, a gyengébbnek

hi-
no

hi-tusfolisa, hi-nevetise, képméret
meg-tiltva s meg-utaltatva legyen.

Így a Tanító sokatol könnyen és ka-
mar kéntozgat. El-leírke egyik-
tel a leírke, a mondja egy darabig;
meg-szaggat mint s: mint az olvasó el-
tisbeliértel mondattal: / néha kéntoz-
tóbnyice ként néllal, hogy mindenül
intébb figyelemre.

Leírke 1° Minthogy egy egy könyvöl
több tanulhat, s nemcsak nem
szerezhet; Minden iskolai könyvet
tartson az Ellésia a gyermek kéntozgat.

Leírke 2° Alapjában mind a Betűt
tanulol; mind a Sillabikát, mind
az Olvasat, mind a Könyvnyitál tanu-
lol az együtt való tanulásban eret-
nyerit meg: egymást igazgatják, együtt
vetiltednek, a leírke könyvöl mint-is
tanul

tanulhatna, a magyaroktól több dol-
gyat; elméletet írtatik mind az ol-
vasásból, mind a hallásból való ta-
nulásra; is meg-szólnak értelmesebben
tanulni.

5° Az Írásról.

Írni kezdhet a gyermek, miképen a
Betűket meg-isméri. Ez által-maga
formáján is a Betűket, igen jól
meg-isméri, könnyebben meggye elő
a Silabizálásban, el-kerüli az egy for-
ma Betűknek confundálását. Azon-

Elsőben próbálja ugyan a könnyebb
betűket, minéműl az aprók köré
az i, u, n, m, l, c, míg ereket a
plajbát nyomán is-tudja formál-
ni, melyet némely gyermek végbe
viszen egy 4ta pappiros be-írásával;
de aratám írja kezdre a betűket,
hisz ugyan a plajbát nyomán,
még

míg a plajbátolást kezdésen is-festi,
is tudja hol kell kezdni, s hogy kell
vinni a betűt, -melly meg-esik mint-
egy egy átlus pappirosnak be-írá-
sával. A Betűket illy kezdre való
írásával, aratnak formáját jobban
elméjébe nyomja a gyermek.

Miképen a gyermek plajbát nél-
kül is is-tudja formálni a betűket,
már jól ismeri, is tovább kezdre
ne írja, ne is féljül irás után,
je hisz pappiros vesztegetés; hanem
írjon Exemplárról kezd nélkül
levén abban a betűk, hogy a gyer-
mek kintelen legyen meg-nézni
minden betűt. Es mind sebb sebb
Exemplárról írjon. Melyet ha
a Tanító nem tudna, irasson
másokkal lehet, s ossza ki. Leg
jobb

jobb volna nyomtatott Exemplárokról
 providálni, melyekben a betűk stíusa
 is nélkül és leg tisztábbak volnának.
 Eivánb kiüléses volna az aratva né-
 ve, hisz már a betűket ki-tudják for-
 málni, hogy a betűknek szép for-
 máikba volnának.

Még a gyermek a kisiny betűket
 jól ki-tudja formálni, csak arat
 isja, erutaim ki-tudja a nagy Betűket.

Jegyzet¹ Véggen is tartson az Ellé-
 sia pappirassal kötésű, hogy olvas-
 ban jöjjön; és ebből minden uge-
 reség nélkül adathasson pénzért, -
 a jó igykeretűnd jutalomul ingyen,
 hogy az igykeret beemel fel-se-
 letepsül: erre a Pap elött a fel-
 ső kitése isja-fel: Pisarnak jutalo-
mul 1830 31 Aug. Ezt egy listába
 a Tanító is isja-fel a Számados vigye.

6^{or} A Tanulás és Tanítás Idejéről.

A Tanulás és Tanítás nére a gyer-
 meknek Classisra és grádusokra kell
 osztatni.

Classisok az Orulabeli Gyermeknek
 kettő vagyon:

1° Az Al-istől Classisa, melyben
 vagnak 4 grádusok: a Betűsöl, az
 Also Sillabirálol, a Felső Sillabirálol,
 Kérdő Olvasol.

2° Az Historiasor Classisa, melyben
 vagnak 2 grádusok: a Folyvály Ol-
 vasol, és Könyv nélkül Tanulol.

Tanulás és Tanítás ideje egy
 osztáson-fel; hogy a Téli rövid na-
 pok ~~osztáson-fel~~ osztáson-fel; de a
 nyári osztáson-fel lehet 1. és 2. osztály
 némely osztályt nyugtani 1. v. fel fer-
 táljal, egy hogy Tölbe 8 orator. Le-

Dödvén az iskolai Idő, mind előbb előbb
 kezdődjék, is Tervez leendőket fogva
 önkéntesig **O** Olvasó. s még vola-
 nival előbb kezdődjék a Templomori-
 seit az iskolai Idő. Tehát

Hétjén Dél-elő

8¹⁰ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ Olvasó Könyvtárat, Miskolcra, Hi-
 sul egy Isten, s ha lehet ennéls is;
 az utam Templomorai; vagy ha
 minden nem lehet, valamelyik.
 9¹⁰ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ Az, Templom utam mindjárt
 tanítaték a Vallás mind az Os-
 kolóba jöveknél, mind másoknál
 törőnségben, - szöveg.

$\frac{2}{4}$ $\frac{10}{4}$ $\frac{3}{4}$ A Betűsöt tanítják az Also Sillabirólól.
 - A Felső Sillabirólól tanítják a Kerdő Olvasó.
 - A Folyvást Olvasó tanulnak a Könyvtárat
 tanulólól.

$\frac{3}{4}$ $\frac{10}{4}$ $\frac{3}{4}$ A Betűsöt magokra tanulnak
 az Also Sillabirólól tanítják a Felső Silla-
 birólól. - A Kerdő

Tanulnak és
 -

- A Kerdő Olvasókat tanítják a folyvást olvasó.
 - A Könyvtárat tanulnak magokra tanulnak.

13. Er a Tanulás ide igen rövid, de kevés
 napokon tart-igg: Azért a Tanítás idejét
 nem kell meg-mondítani, mert az epüle-
 tesebb, hajlandó lévén a gyermek arra,
 hogy mitől magára hagyatott, könnyen
 hagyja a dolgot: Itt a kiegészítés van illy
 kevés idejű az előre való tanulással. Mer.

10¹⁰ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ Betűsöt Tanítatnak rajol vizsgálatán
 az Also Sillabirólól.

- A Felső Sillabirólól tanítják a Kerdő Olvasó
 - A folyvást olvasó és Könyvtárat tanulnak ismét
 $\frac{1}{4}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ A Betűsöt magokra tanulnak, v. az Also Silla-
 birólól tanítatásukra figyelemmel.

- Az Also Sillabirólól Tanítatnak üggyelven
 a Felső Sillabirólól.
 - A Kerdő Olvasókat tanítják a folyvást olvasó
 A Könyvtárat tanulnak ismét.

$\frac{2}{4}$ $\frac{10}{4}$ $\frac{3}{4}$ A Betűsöt pihennek.
 - Az Also Sillabirólól ismét.
 - A Felső Sillabirólól Tanítatnak üggyelven
 a Kerdő Olvasó.
 - A Folyvást

Tanítatnak és Tanulnak és

- - A folyóirat olvasat tanulmány a Könyv-
nállal tanulmányok.

$\frac{2}{4} = \frac{1}{2}$ A Betűsör pihenet.

- - Az Also Sillabirólólat ~~tanulmány~~ a Felső Silla-
birólólat - pihenet.

- - A Kérdő Olvasat Tanulmány, ügyelven
a folyóirat olvasat.

- - A Könyv nélküli tanulmány magokra tanulmány.

$\frac{1}{4} = \frac{1}{4}$ A Betűsör tanulmány az Also Sillabirólólat

$\frac{1}{4} = \frac{1}{4}$ A Felső Sillabirólólat a Kérdő Olvasat innál

$\frac{2}{4} = \frac{1}{2}$ A Folyóirat olvasat Tanulmány a Könyv-
nállal tanulmányok.

$\frac{1}{4} = \frac{1}{4}$ A Betűsör tanulmány magokra, v. az Also
Sillabirólólatra figyelemmel.

- - Az Also Sillabirólólat tanulmány a Felső Silla-
birólólat

- - A Kérdő Olvasat pihenet, v. olvasat
bevégez.

- - A folyóirat olvasat és Könyv nélküli ta-
nulmány Tanulmány.

$\frac{2}{4} = \frac{1}{2}$

$\frac{2}{4} = \frac{1}{2}$ A Kérdő meg-visgáltatnak; - calcu-
lusok tételre, fel olvasatnak: 3 lit. ha-
rom rend káládóssal, - 3 ha idő tette,
énelléssel - a Tanulmány a Tanulmány be-
vegez.

MD. A Felső olvasat meg-visgáltatnak, ma-
kadhat az énélis utam, hogy a lea-
nyok kúton előtt kara mehezzent,
a kúntalan ságnak el-távoztatásáért.

Hétven Del utam

Valamint Del előtt, úgy osztanak
fel az orid Del utam is, arról
a különbséggel, hogy egy oridor ke-
dővén a Tanulmány, az utam fel-ora-
val p.t.i. a leg rövidebb nap: 1. kedő-
jék a Tanulmány is lit oridig folyon
mindenkor, az utam a Templom,
Vallás, Könyv, Mi Mgy, Hídel, Set.

Igy osztanak fel minden egyib
Napok is, mind a Del előtt, mind a

Del

Dél utaimi orát errel a' Kálorubstegge?

Szeredán és Kombatón Dél utaim

1^{tel} $\frac{2}{4}$ $\frac{1}{4}$ Az Ablistól tanulni. Kezdetben,
addálm subtrahálni el-megjelben egy,
hogy az utolsón terdörvén a' Kezdetből
a' felsőbb, addálm, subtrahálni, ki-
mire alkalmas a' Kezdet; - ezt a'
Tanító ut mutatósa Kezdet, minden
Historiasol jelen léteben egy, vagy
két felsőbb értelmesből egy esemél
igergatja - a' többet hallgatván.

2^{tel} $\frac{2}{4}$ $\frac{1}{4}$ Az Ablistól meg-megjelben abból
a' mit tal most tanulni volt követe-
dés: a' Kezdet de-izakción Többet
meg-tanítatás arónal esmeretel,
ke-mondásol, le-izakción; az utaim
az ösve-adás, Kivonás Isz. erel
követelem mind el-folyaml, hogy a'
gyermek - mind jelen lévén - kívül
nitsoda capaitossa van mindenk
tanuljánal, repetóljánal.

2^{tel}

2^{tel} $\frac{2}{4}$ $\frac{1}{4}$ Minden iszjanal a' Tanító je-
len léteben, a' minden a' Tanító
mindenkül ülésit, perma találat,
betül terdésit, vonásit, Isz mutogatja.

2^{tel} $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{4}$ A' Historiasol olvasnak Ertöltse
Pédálat, a' többet hallgatván, és
tanulnak endekit.

Ez utaim Kezdet a' Kóssa Ke-
szs napokon, s' Kóssa az enel
tanulás a' Kezdet utaima ma-
rad

Vége Templon, Vallis, Kóssa, Kóssa, Kóssa.

Vasárnap Dél előtt.

8^{tel} $\frac{2}{4}$ $\frac{1}{4}$ a' Kóssa napokon Kóssa, az 2, elbb terd-
ve, - Vallis és enel.

Templon utaim: a' Predikációbol terdörö-
dis, és a' Predikációa volamelly er-
töltse Péda Kóssa Kóssa Kóssa, s' másbol.
M. Ngári Vacatiori Vasárnapokon az Ablis-
talig mindenkül probol - Vasárnap
Kóssa-meg -

Vasárnap Dél utáim

$\frac{1}{2}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ a' mi volt reggel

Templom utáim: a' mi volt reggel,

és idő töltés - recreatio,
Végre. Kinyújtás, Miaty, Hísel, Doromb.

A' Tanuló's és Tanító's Tükré - a' Tanító's
for töltés - recreatio.

A' Tanuló's és Tanító's Idejének Tükré -

-v. Mutató Táblája f. a' f. a' fel - független legyen:

Dél. előtt Idő	8 ^h -9 ^h	9 ^h -10 ^h	Tanuló's Ideje		Tanuló's Tanító's Ideje elég						Késő's Célja	
			$\frac{2}{4}$ - $\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$ -10 ^h	10 ^h - $\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$ - $\frac{2}{4}$	$\frac{2}{4}$ - $\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$ -11	11 ^h - $\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$ - $\frac{2}{4}$	$\frac{2}{4}$ -12 ^h	
Betűsor	Templom, Könyvtár, Olvasó	Vasárnap	tanul	tanul	Tanító	tan	pik.	pik.	tan	tan		
A. Sillabiról			tanul	tanul	Tanító	Tanító	ir.	pik.	tan	tan		
F. Sillabiról			tanul	tanul	tan	Tanító	Tanító	pik.	ir.	tan		
Kézdő Olvasó			tanul	tanul	tan	tan	Tanító	Tanító	ir.	pik.		
Folyvást Olvasó			tanul	tanul	ir.	tan	tan	Tanító	Tanító	Tan		
Könyv nélkül tag			tanul	tanul	ir.	ir.	tan	tan	Tanító	Tanító		

7es A' Censuráról.

Censura tettefson minden esetben
döben litten a' Templomban 1° sz.
Gyógy nap előtt való Vasárnap, 2°
Gül napja előtt való Vasárnap elő
reggel, elő Vespertin, mint a' Helység
állapota kiványa; mellyet a' T. Pop. a' Tem-
plomban is ki-hirdetvén, a' Tanító ugyan
a' T. Pop. Presbiteret, és f. a' k. leírni:
Párhuzsokat egy hivogato levélben, -
az olvasni nem tudókat szóval, kit-til
gyermek által személyesen meg-hivat-
tossz. A' Hivogato Levél illy forma kö-
vid legyen: Holnap reggeli f. v. Ma ve-
spertin: Oxán az olvasheli gyermekel
Censurára állitokván, minden minden
lévő keresztyénül Halgatóul olaratos
kísérlettel lén is meg-nyitni kíván
az O. Tanító NN.

Alm
2

Akkor a' kendes érhelt is akkor a'
 kalmustott Kőnyörgés után, mondja-
 meg rövidesen a' Tanító, alós a' T. Pap,
 miest állítottak elő az Országos gyesmél;
 aratam kerdjen a' Tanító a' Censurához.
 Holok 1° Törz, legyen, az 1° Semestrisben
 a' Vallás Erkölyi Kise, 2° Semestrisben
 a' Hitbeli Kise. 2° Törz, a' Kőnymit-
 tól Tanultat, a' folyóss olvasat val
 meg-fővelése, így állb. 3° Törz,
 Az Arithmetika. 4° Az Enellit-
 is Végre az Iról be-mutatása.
 És ezt így rövid Conspectusba a' neve-
 zetesebb Helyekhez, ha lehet, tegye
 elejbe.

El-végerőrdin a' Censura, te-
 gyen a' T. Pap reflexiót a' Censura-
 rol: a' Tanító, Tanítványok oktatása
 érdemül, dicsőre-meg; a' jogat-
 korist, ha jónak látja, említsse-meg;
 s a' hibát: szorgalmasan sejtetke;
 végre a' fhemel segédemül tegye ráj.

8° A' Papi Tanításról.

A' ki az Országos Tanulást el-végerte, kö-
 telek aratam a' Eszkendőig a' Papi Tan-
 tást egy aratam is a' Confessione és a' Papi-
 tás.

Ezre éppen azon fegyverekkel kell a' Pres-
 biteriumnak az ifjakat korítani, mint
 a' gyesmélhez az iskolába való járára.

Az ifjaknak ezen tanításba leg köze-
 ségesebben sokan egy aratam a' Vasár-
 napi Templom után; melly igen jó
 mind azért, hogy akkor inkább rá ér-
 ténnek a' szegény szava ifjak; mind
 azért, hogy az az által napja leír,
 melles, hogy az ő fje dicsőségünk min-
 től odáig keneletessék. Nemely helyen
 az egy aratam a' penitentiális kérés,
 melly aratam a' kalmat is idő, hogy a'
 penitencia tartásában burgolható feres-
 tyénél - a' nagy obbat is keltessék. Ne-
 melly helyen egy aratam a' böjti
 kérés kérés, mellyben az a' jónak,
 hogy

hogy folyvást meven a tanulás, inkább
meg-mooldni látható. Különben minde-
nít idő egyformán két hetet foglal
magában, és ha azon két hetet min-
den napján tízszer fél-fél órát szorgal-
matosan tanít a T. Pap, még a leggye-
gyebbel is jól meg-tanulja, vagy
repetálja azt, a mit más az O. Sola-
ban is tanulhat. Itak ugyan ugyan
legjobb volna, ha Vasárnapokon kézzel
vagy vésőszennel; vagy a penitentiális
heteken is naponta egyet, vagy három
nap kétszer tízszer; a bűnti heteken viszont
naponta egyet vagy inkább három
heteken naponta tízszer taníttatná
az ifjak: és a confirmatio ezen bűnti
napokon esik a ki adott norma szerint.

Ezerrel az ifjakról is készült Tabellát
vigyem a T. Pap, és a két kézirattal
a pótulai kinkirattal. Itak is a V.
O. Director vizsgálja meg a Tabellát kerítke-
ne vegye, hanem arról való reflexióját
az O. Tabellába jegyezze be. Még a lona-
felmillatott ifjak is ugyan két 3 eplendy
minden másfél napon fejez morandjauat.

VII
LII

VII^{ik} Szik. A' Jutalmak és Büntetések

1^{ör} A' Jutalmakról.

Leg kisebb, de szükségesebb jutalom, a Dicsé-
ret, az a nemes indulatnak gyulástója
és erősítője; azért vigyázni kell, hogy
az a nemes indulat a nemes nagyság va-
gyan illendő dicsőítés által minden
alkalmatossággal élesztessék. Különösen
mikor a gyermek valamit meg-fer-
detett, mindjárt keresni kell benne
a dicsőítés méltót, és őt illendően
meg-kell dicsőíteni. Itakban, ki kell
mutatni a dicsőítet a gyermekhez
szüntelen való jó ~~kedv~~ ^{kedv} ~~mutatással~~
és birtakással; a komorság, el-
szűnés a gyermek icánt - valóságos
untatás és el-
szűnés.

Igen nevezet Jutalom, a Re-
creatio. Meg-ferdülés: is az eleven

2402

gyermekének néve, sőt átoljában az ember-
 vi terméket néve, t. i. a szabad játék,
 mozgás, játék nemei. Er a Recreatio a
 kebb és hosszabb napokon tovább, a leg-
 rövidebb napokon is egy-egy főtöltség
 melly tal abból áll, hogy kiinn magokat
 meg-járják: meg-estetik minden orán
 egyszer: ha örömségesen, mint a gyer-
 mektől lehet kívánni, jól viselik ma-
 gokat, az az, tseveden ülnek, figyelem-
 nek. A hosszabb napokon ugyeketnek erre
 örömségesen időt. a Vallás tanításával.
 Deje után reggel, a midőn esznek is,
 ugy a ki-kabak Tanulást is Tanulást ideje
 körött. Mindenkor pedig ilyen idő van
 12-től 1-ig. A többi. - Hogy ha a gyer-
 meket valamiben excedáltak, akkor meg-
 kell őket s-vagy semillyesen, v. örömsé-
 sen a ki-hiba bevit: Jozgalmi, és a re-
 creatiot töltöl tagadni: - hogy az, más-
 nok amil nagyobb jutalom legyen.

Alland

Allandobb Jutalmak pedig ezek:

a.) Az érdem jegye (Caleculusol). Er-
 re, mint valamelly meg-moradandó kint-
 re ugy ásitornak a nemis éreidü gyer-
 mek, is er a nemis éreid is ásitornak
 a jutnak példójólól fogva a tanul-
 balban is fel-gesed. Mert mint oly
 darva, a ki a diákonan valamelyben
 ne kapna, is minden jó indulat, ha
 saplaltat, terméketesen nevelődik. -
 Erer az érdem jegye, mellyel mai
 fermebb említett, mind a Tanulást,
 mind az írástól Del elöl is Del után
 is kitetessenek a Minden Napi Tobellata.
 Az érdem egy iteltet: A ki minden
 kiha nélkül áll elő, Igen jó - is nagy
 J-vel jegyzetel; a ki kiha nélkül ugyan-
 de valami aladorópol, isásban igari-
 tással, a jó - jegye kis j-i a ki va-
 lamelly kiha nélkül éppen ugyan, de meg-
 is igyekete esmerül, meg-lehető-
 jegye Nag

jegye nagy M; a riben leviselt igy eresz
 látszik, kis ~~ny~~mal; a riben semmi
 igy eleret nem látszik, a rose - kis
 x-xel; a riben rothelsig látszik,
 nagy R-xel jegyertepenek. - Vigyaz-
 zon a Tanító, hogy a je éppen ér-
 deme szerint kappjon, a kettőseget
 illetben a jobb Calculus kell lenni;
 a gyenge, ha lehet, a rossz Calu-
 lus elkerülje, hogy el ne süg-
 gedjen. Minden Honapban ezen
 Calculusok sumároltván, a mint
 fennebb íratott, azot szerint új
 gradus léteppen számba vétetvén
 az értéke is, az azot lett jegyre-
 tel szerint, az az, minden kisebb
 hiba, egy kisebb je, a. meg. lehetős Calcul-
 us törtérel; a nagy hiba, nagy je
 Calculus. De ezen gradus a Ta-
 bellák

bellákba be-nem írathatván, tsak
 külön listában tartásuk Elegendő,
 akkor a szerint íratik-be a Tabellákba.
 by Leg általános és épülesebb Jutal-
 mat, az Ajándékot, - a tanulósért lü-
 tönösön az Estendő v. fél Estendő ve-
 gien Könyvek, nevezetesen algyan Köny-
 vek, melyek a követkerendő semestris-
 ben kinevelendő stúdiumok, a mint fennebb
 íratott. Er is a Calculusok szerint
 mérjen, mint a gradus. Az Illy Könyv-
 be íratásuk-be: XXII. tanulósérti
Igen jó igyerténel is jó magavidek-
tind jutalmán is fennmaradandó em-
lítésül adhatók 1. XX. Estendő v. fél
töl. - Egy Honap. XX. Pap. - XX. O. Mesterül.
 A Censura utáni olasztások fel mind
 arónal Neve, a hit jutalomra mel-
 tel, az adhatson jutalom, az a ne.
 Az Írásért Honapot, vagy Hetet végien
 adhatson passzívot, hi-menyit
 is be lépjen. A, ha a tületről
 mennyen is, legyen titkon a fennebb
 írt. módon. Lát: az Írásról. 2^{on}

2° Büntetéséről.

Ide tartoznak az Orvolai Törvények
mellyek az Orvolai Verében p. 113 íratnak.

b.) az Orvolai Büntetés meg-folyo-
lása, mellyek az O. Verében p. 24-28

és p. 126-129. meg-íratnak

c.) A Büntetés Rehmei.

Speciális Büntetésről szabni ugyan
igen bajos: mert majd minden hibát
a törvények állás, és a gyermeknek
természete menthet, vagy szerelhet;
és a hi erre nem ügyelve, minden
gyermekben minden egy forma hibát
egy aránt büntet, nem érdemi a'
Tanítói és nevelői nevelés.

Mindazonáltal szűkség a Bün-
tetésről biróság esetekre nére meg-
határozni oly kétségy mellettben,

melly

melly szerint arolat mindenekre báron
lehesen szabni; hogy mind a Tanító ma-
gát akar tartassa, arol magát ment-
hesse, - mind a gyermeket a biróság bün-
tetést előre láthatja.

Elsőben, minden hibáért a gyermek-
a fel-jegyzés mellett - meg-intet, arol
hibáért visszája eléri terjesztet és
vél meg-esmereték, - nem haraggal,
hanem sok szerénsséggel, s kivéte ne-
melly hibákra nére kedveltséggel.

2° Meg-újításáért arol hibáért,
vagy olyan forma második hibáért,
biróság ideig a Házban hi-nem bo-
thatatik hír nélkül, később szabadság.

3° Hibáért a kégyen helyre, melly
kétul az egy megitt kégyen, állhatat
biróság ideig, akkor később hi-bo-
thatatik: különben ugyan arol ideig
ott tartatik; - bajára sem mehet
hír nélkül, s akkor is örövel.

4°

4es Azon sít mellett állva tartatik - kaszáló
módon.

5es Ugyan ott tervben állva tartatik - ka-
száló módon.

6es Veszprém meg-vezetetik: így aratán-
g.

Azokban a 8as Törvény ellen vitéző-
vagy egyébkénti tetemesen hibázo, stocor-
tabban büntetetik, még első hibája-
it is a vezést el nem érve. De az ily
kezdéssel való büntetés a T. Pap társ-
sággal, v. ha az nem lenne ottkor a le-
vél, vagy valamilyen Presbiter hírével -
és néha többel is hírével - segít meg,
a hibáknak neve a Felvétel Táblán írva
lévén a Repetitivus.

Jegyz. 1es Az árestomori nem a Tan-
lás, hanem a pihenés és recreatio
idője maigén végbe: még ha egy-
nap, vagy több nap árestomori büntet-
tetnél is a gyermek: a minél többet
meg kell lenni.

Jegyz. 2^a

Jegyz. 2^a Ezen büntetés kezdő minden
Honapban (el-törölésén a grádus titel-
tel a régi hibák:) előtt kezdődik, hogy
a gyermeknek büntetése ne nevelőjen,
és ő akkor ne szorjon.

Jegyz. 3^a Ezen büntetés kezdő hja-
ban valóságos tétlen némielgyor előtt. De
ha pontosan ügyeljen erre a Tanító,
maga a gyermek, amint illendő vol-
tát meg-ismervén és kemény előtt tart-
ván, maga magát regularni kezdik,
és sokkal inkább jobbulnak, mint a
Tanítónak szabad ringa, karagja és hi-
telkedésén által esett vesztésével ál-
tal.

Ezen Büntetésnél meg-ismervén
a Minden napi Tabellában egy ol-
dala Rubricát vonatkoztat a Bü-
ntetés grádusainak, első Rubricá-
ba a hibák gyermek neve írat-

Tabellán

latván. így:

Büntetésel Mutató Táblája.

1830. é. I. Sept. ad 30. Sept.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Gyermekel Nevé	Meg- inteték	Hűb- török	hígyu sétben ült	hígyu sétben állon	hígyu sétben földön	Vesprő meg-ve delés	Vesprő meg-ve delés	Vesprő meg-ve delés	Vesprő meg-ve delés
Tisztalan Józ.	tépelt ését	tsafo lodat	hojgi létet	ixash tászig	rit lorod				
Rovak Józ.	Harang ságar	tsa lódit	harag ságar						

173. Midőn a vesprő egyszer elő került, lehet is
kell is a vesprő aratásánál nemcsak fel-
tevelni tevelni elvőlt rendbeli bünte-
tetel, azon büntetés terhesítettén - nyj-
latván.

Egy kivétel nem kell sok gyermek
névvel venni kábriát, hanem levisdel,
is aratás. többet is, ha kívántatik.
Nem kell előre mindenkül fel tenni,
hogy hibárai fog. Nem is minden
meg-intet vitézik büntetésnek.

VIII^{ik}

VIII^{ik} Rik. A Tanítás Alkalmaságai

1° A Orsola Hár - a fiatalis leányok
névvel kintetési legyen, körel a Tanító
Hárakor, v. ahol foglalkoz, hogy oda a gyer-
meket könnyen könnyen hallathasson. Most
a Vigyázás a gyermekel magol viselkedése
vagy ügyel, - ha azt a gyermekel tudják,
többet kérem minden fegyverrel: a mint
ott a gondos Tanítóval kapcsolattal is
kapcsolattal. A Fial Hárta legyen a
továbbra nyit, a Leányok a Tanító
Hárta, vagy pítvára. A Fial Hárta
akkor legyen, hogy a Tanítón ott a ká-
nyol-is el-térjenek és le-ülhessenek. A
Pad legyen mind a fiatal mind a leányok
között az ottal felölt való faldal mel-
lett kassza, és ha, Prátságos, kassza, kassza,
egy sing széleségű deszkából, melyen
a gyermekel mind két felölt irkasszal,
jól meg-erősítve, hogy ne ingjon: a mel-
lett két felölt ültő padok, melyeknél

magas
25

magasságot leg feljebb fel sing & fel-fer-
tály legyen, az ivo pad aronál fel-singrit
kevesebbel legyen magassabb, az uto pad is
ugy meg-erősítse, hogy ne ingjon.

Mint hogy a fennebb lett nem szabás
szerint a gyermeknek egyseibe rit
sevegben kell tanulni, legyen a Hór
valamelly Fiskangal el-kezesre egyel
fokot fogva a másik is a padlaltól fogva
a földig, hogy a külömbörö Törzsalrol
tanul gyermekel kelben is mintegy kü-
lön is jobban tanulhassanak; külömben
a nagy lármában semmit sem tanul-
nak. A Fiskangal kisritelhetik jó tömött
vászonból, is hogy olcsóbb legyen, pap-
pírral bevonathatják szivivelve.
A padlaltól egyel gerendája mellől
járva-le, alatt a padot is el-válasz-
tá legyenek. Egyel kezesre a Hórak
rit akkor legyen, mint a másik, hogy
abban egy kevésbé tanulorok kívül az
ivot is el-térjenek.

Ablakok

Ablakok annyi is akkorát legyenek,
hogy az ivo padnak elég világszágot hozza
szessanak: is, ha lehet, ugy építessék a Hór,
hogy az ablakok, kezem felől legyen, N. Ke-
letre, Délre is N. nyugatra essenek, Esnek-
felől az ajtó is kimenet. Utóggal ke-
szüljenek az ablakok, is kívül belől, ve-
kony drótból való rostélyál meg-erős-
sítessék; mellett mellett egyháza is ki-
vülől Tábla is legyen. A pappíros, v.
lantaona ablak rongja a szemet, ki-dvet-
leniti, imloja a gyermeket, akadályor-
tatja a kionomkodással kékülkötja a
niel, a tanulást is itást.

Kemenet, hogy leg együgyűbb, erős-
sebb, is hasznosabb legyen: Kőszidjára
néve kisritessék jó egyetett tegláról,
vagy fedél-fele kezesre, de a mellett
erre a nére kisritessék, is egy négy
szegű, is a kezesre kezesre legyenek
nel; vagy lapos kövelől: formájára
néve, hosszúsága legyen más fel sing,
vagy

vagy három téglá, szélessége másfél
 téglá, magassága a mellőre el-tér-
 egy fél ring magassága tükkeljen,
 mellynek alja üres legyen, hogy a me-
 legit arid ki-adjon; valóban egy legyen,
 hogy az aló rend téglá etől el-mo-
 van, oda egy pánt vas tétessen, s azon
 feljül egy valategyesével mind a négy
 oldalán magasságban; az aló rendből
 ki-mo-
 vadott téglák helyein az első
 téglá helyinél legyen a kementre ká-
 ja, a két hatuló téglák pedig be-
 tétessék ugyan, de úgy, hogy ki-
 lépjen innen a kementre szélessége,
 mert belől a törszínél palosí-
 tál, vagy ostóval kitéve téglá-
 val vagy tseréppel a tükkelről
 kezdve szinte a tetjéig, úgy hogy
 feljül egy téglá szélességű kör
 vagy júl mo-
 van, hol az első

veszi

vesziből által meho-
 so veszibe, — az a hatuló fele veszibe
 kitéve palosí-
 tál a tetjéről fogva
 le-fele úgy, hogy ott egy téglá kité-
 ségű kör mo-
 van, hol az a júst fel-
 keresedjen; a tetje s minthogy kütöm-
 ben is vas pántol nélkül be-nem
 boríthatatik. / boríthatson be vas-
 plékkel; a kütője egy arad taga-
 sága lévén minden felől, a tetjén
 vitessen ki arad, hogy a mint a
 kütő a kementre tetjére vala-
 tatál, egyfel felől ne ragaszkodjon
 az a kütő éppen a kementre tet-
 jéhez, hanem hagyatasson nyitós-
 ally tagodon, hogy azon egy tseré-
 pet be-lehe-
 pen Dugni s a vas-
 plék még job-
 b a kütő meg-
 kesztése; is az a kütő tseré-
 vagy plék, mikor tettrik, ki-hu-

2000

+ a' leteje fele,
 2 ottoskasson, mikor tetthik, be' tartatathet-
 son a' meleg meg-velesztése, de egy
 ujjuji mindenkor velesztetlen mosad-
 jon val a' levego tisztitasa is, - azis-
 eren velesztö kussusagánál egy ujjuji
 kija legyen: a' kementre sajaja viszont
 ssináltotkasson vas pleh ajto, - leg egy-
 ügyöb is a' vele való bánássa leg
 alkalmasabb így; - akkor a' p. v. valami-
 vel silefittette: / vas-pleh, mint a'
 kementre sajaja a' felső kelin locta-
 formán kasson be' úgy, hogy aron
 loctában el-tasskasson valami pen-
 na vastagsága p. v. érték: / drót, er a'
 drót két olyan kasson legyen
 mint a' pleh, hogy aron a' drót
 a' pleh a' sajajról egészen katra
 tartatathasson, s' e' végre aron drót-
 nál két végei fogantyusok lévén
 jó kétszeggel elöl katal szeg-
 lespend

seppen a' kementre sajajhoz feljöl
 kasson; is a' kementre sajaja olly
 egyentölgy ssináltotkasson sárkötés által,
 hogy a' pleh mindenfélöl meg-lypje;
 erősítés kedvén lehet a' plehet a'
 also kelin is két végen is fel-
 kasson fel-ujjujira, val hogy a' két
 végen a' locta mellett a' be-kaj-
 tando plehnel le-tell szippentetni,
 mert a' loctára kasson nem eshetik,
 vagy bajoson. Ezen kementre lehet,
 is jó is ragasztani a' katalso fel-
 her anyag is olly formán alkotni,
 mint a' katalso fele a' első felét
 ragasztatni; hogy meg anyagot meg-
 fordulván a' kementreben a' füst, szint
 anyag nevelje a' meleget.

Türe- való leg-jobb, - s' az lehet
 mondani, - hogy az ilyen kementre-
 ben leg oltsobb meg a' fátlan hely-
 ren-
 3

ken is - a fa, ha a szomszéd helyeken se-
 verethetik; ha egyszer a tűz fával meg-
 kalattatik, és így mint a pálinka főző lat-
 lan: / mind az ajtajánál, mind a kúrtó-
 jánál be-fojtatik, reggeltől fogva est-
 végig nem kell több fa, mint egy pálin-
 ka főző kottanosszában egyszer, - az az
 két három versen kell né egy két da-
 kabossza, még is szüntelen egyforma
 meleget tart. Tal ugyan, ha szalma-
 val, vagy náddal melegíthetik, az, - ap-
 ka természetbe - könnyen, és sokban arít-
 sít be a Házban, és a kementre ajtója
 tal annyira nyitva van, hogy egy szobát
 be-térjen, és a kúrtó velejétől is meg-nyí-
 tatva, az hat természet melegítéssel
 előre egymás után, és erre folytatva
 be alott feljűl, - és az utánunk néha egy
 egy helyen vettesen be. A kívül fűtő
 kementében igen sok szobát van, sok

tűzre
 2

tűzre volt meg-emészt, még is talán tíz
 artyi meleget is ki-bossít a láng és fűt
 állat, mint a megit ad a hársak, alig
 gyul-meg a tűzre való benne, és leg ottan
 minden fűt és meleg ki-omlik belőle
 a felét, nem hogy a Házat a szobá le-
 gőtől tisztítva, hanem inkább meg-
 tölti szobát és egészében gőzzel, melly
 kivált a hol sokan vaggat, igen vesze-
 delmes.

A kúrtó Kő-Keményle megyen ki:
 mellyet sokkal könnyebb egyszer meg-ki-
 szítani, mint amek nem lehet miám
 meg-betűlhetetlen károkat volani.

A Ház Falai kőből, v. égereslen
 téglából, vagy tal földből, tal-
 tal nagyobb gazdaság, mint földből
 építve: bírnyitják arat, kinek,
 midőn jóval építésben voltak, nem
 tölt ki, hogy a Házat építsenek; és
 mindeztáma el-éget, vagy magok
 meg-provitisával is a Házat építetik.

Kőből
 2

Kiső magyar oroshodás! Egy arányosság
Eklisiának előre oroshodni mindenkor
tehetőségében áll. De a köz jó itánt való
készség, jósvégység, levéltség, - eret nagy
aradályok.

Fedele az O. Hárnak, ha több nem
lehet, legyen avagy sok bende, vagy
hátrára, vagy besele meg-gyalulva.

M. Nyátra mind a Fialnak, mind
a Leányoknak legyen külön tanuló
és járó helyek, - ha lehet, szép tágas
gyümölcös, vagy fálkal be-plántál-
tatott Kert - a gyermekek számára
szecint: Soha a fial a leányokhoz,
ha soha avagynak, hogy külön külön is
egymást gyakorolhassák, együtt ne
tanuljanak; de kivált együtt soha
ne járójának.

Félen való hely is formálisan
kiszélesít, meg pedig mind a Tanító-

nak

nak, mind a Fialnak, mind a Leányok-
nak külön és különben helyekre,
mindenk egy, hogy araba senti be
ne láshapon kiváló; - a szem-
metéséget az ártatlanságnak véd an-
gyalát itt kivált szorgalmasan meg-
telt öirni! Kevés az ügyesebb gyer-
mek gondviselői legyenek a kikelnek;
de ne egy, hogy ott üljenek, hanem
legyen az ajtónak valami zárja, és
amint kulcsa az ajtó megett fel-
alasztva, s a ki menni akar vele,
tegye kisse a gondviselőnek, s a ki
valami garlist talál, mondja meg;
különben az utaima ott járo meg-
mondja, neki tulajdonítatik, s amint
el-takarítására köteleztik: mikor lehet,
letten, hármán megyenek, s együtt
jöjjenek, hogy egymásra ügyelhes-
senek.

2° Az Orv.

2° Az Ora-is elterülhetetlennül szük-
séges az Oskolai jó Rendtartásban. E'
szabja ki mindennel idejét; e' szerenti
is emlékezteti a' gyermeket a' tanulásra:
e' nélkül soha zűrzavar és tebulgás
az Oskolai Tanítás; — e' nélkül igen kor-
soron tanítván a' Tanító a' gyermeke-
ket, unalomba ejti azokat; levelet
tanítván, hiában járhatja fel, — el-
vesztetteketi velük az élet kedves Ta-
vasztát, a' drága időt, a' magvetésnek
idejét — hi-potolhatóatlannul! Ha az ora
valahol szűkséges, az Oskolában soha
nem leg-szűkségesebb. Sok gyermek
körök a' tanításban jó rendet tartani
meg ora mellett is, légen bejós; a' nélkül
lehetetlen. Ha tehát lehetőséges, a' Toronyban
Ora kisritkezik; ha a' nem lehet, a' Tanító
házába maga az Ellésien olvastatlan
fali p.v. Sebbei: / Orát szerezzen, a'
melly fectólyt is üssön, v. leg alább ma-
táson. E' mellett —

3° Tengerettyü-is legyen, mellyel a' Ta-
nulásnak is Tanításnak minden vül-
tára

torásai ki-jelentessék; mind azist, hogy
a' gyermeknek akkor szorván, tudják minden-
tör, mit szimájának; mind azist, hogy
a' T. Pap azt hallván, tudják az Oskola
iggykeretét, — is tudja mindentör, mitso-
da foglalatosságban vaggynak, is a' mitör
i' mitoda letelének meg-hallgatósáta
akor menni pontban meg-jelentess-
sen: i' a' Tanító-is az által az ő
minden napi, minden oraí szorgat-
matosságát hallottatya i' bírnyot-
sa térsi sokat elött. Mellyre nére
a' Tengerettyü akkor legyen, is olly
magas ágassza leve, hogy messze hal-
latossan. i' ottan egy mosan vitést 15 Rfe-
tos Tengerettyü az egész faluba hallit
kiséta időben. / Ezen Tengerettyüvel jelt
adjon a' Tanító minden veggel a' fel-
jövésre jó kifestatka tengeris által-v.
E' végre ki-rendelhet némelly nagyobb
gyermeknek is, hogy jobblör fel-meny-
nek az Oskolába is tengeressék. A' ta-
mulás

mulás idejét egyes tergesítéssel, a Tanítás idejét kétféle v. meg-halasztott tergesítéssel kell kijelenteni.

Toldalékok - a N^o Trikkelyhez.

1° pontok. Az Iskola Tanító Képviseletéről.

A' Kollegyomban tanuló Deákok egyik Professori tanítások mellett, közelebbi legyenek a' T. Josa W. Iskola Veresit meg-olvasni, is abból a' nevezetesebb pontokat repetíve tudni a' censura által producálni; úgy azt is meg-ismertetni, hogy mind beszédében, mind maguk viselkedésben jó példát adjanak: minthogy nagy intéssel jár-ez egy jó példaadás.

Es hat az illy Deákoknak, is tanulni másnak kére alá gyermekek tanítványaik ne adathassanak.

Azonby

Azonban, a' T. Professor Urak a' Tanító Deákokat szorgalmasan vizsgálják 3° feladatukra nézve: 1° Mítoda hisz-séggel, v. bürgösággal vagynak a' gyermeknek jó tanítások is jóra való vezetés iránt: melly ilyen hisz-ség nélkül a' leg tudosabb - is értelmesebb vonta, ilyen hisz-séggel a' közelebbi is lehet leg jobb Tanító; 2° Vizsgálják meg tanítások alatt, miképpen tanítanak; 3° Mítoda modell bámul a' gyermekkel.

A' Vizsgálás pedig úgy legyen: hogy egy Professor egy óra alatt üljön egy szobában, míg a' Tanító Deákok tanítanak, és hallgatson, s lehet állni egyet se mozduljon. A' hibát vépen észre, azt, ha jobbitka a' hiba, először hívassa és magához, és mostesse-meg vele hibáját egyaránt.

Mindegy

Minden Professor - minden Semestris-
ben leg alább egyszer - minden Kama-
rát meg-vizsgáljon, vagy hogy egy nap-
se muljon el, hogy valahol meg ne
jelenne, külsőnk-külsőnk plágium jár-
ván a J. Professor Nál egyenként.

Minden Híres Professornak gyű-
löse lévén, kiki adja fel, hogy mellyel
Tanítoban mit tapasztalt, és az je-
gyeztesít-meg haladik nélkül, hogy fe-
lelősségre ne menjen: vagy a pri-
mariusok is adják be observatiojokat
a magok Camerájokbelieről is ma-
solkol-is. És a kikit meg-inteni, vagy
utasítani szűdséges lévén, arolat e'
végre egyenként hivatkassák elő: és a'
kik egy sem jobbulnak, vagy előre job-
bithatatlannak, Tanítványaikról fosz-
tásnak-meg.

Minden Semestrisnek végénél, ösz-
vetveketven a Professorok jegyzisét

Calcul

Calculassait, mellyeket hetenként tettek,
a primariusokkal, arolból egy-egy
sumis Calculus titkeessen, és azon
Calculusok körösigezen tsak a Diákok
előtt fel-olvasassanak. E' Végre egy Ta-
bella készítsen, mellybe elől a Tanító De-
ákok Nével be-íratottan, arolnak nend
utáim alyki rubrica legyen, a hány kit
van egy Semestrisben, azon rubricán
pedig hármastól legyenek, hogy együlbe
a tanítás módjáról, másikkban a bányás
módjáról, harmadikkban a tanításban
való készségről telt Calculusok vátas-
sanak, - S leg utol legyen egy rub-
rica a sumáknak így:

x x x

Tanító Diákok	7 ^a Septent			Furne. Vagy Furne					
	készít	taní- tás	bány	készít	taní- tás	bány	készít	taní- tás	bány
N. N.	J.	J.	M.	7.7.8j.	3j.5j.7j.	6j.1j.8j.	J.	J.	J.
N. N.	M.	J.	J.				J.	J.	J.

C'he

E' szerint, a' ki a' jó Tanítói nevet
minden tekintetben megérdemli, csak
arok tetteinek Privatus és Publicus
Præceptoraként, a'rol legyenek Prima-
riusok is, a'rol bossághosszánal f. a'
Tudományokat meg-velelő mellett: Pap-
ságra és a'olai iskolai, a'olai Hári Taní-
tói Hivatalra: és ha valamely go-
rumba Alga alkalmatlant a'olai
Tanítónak fel-venni, meg-ne enged-
tet - még a' maga házában is.

Viszont. A' Külsőnek Tanítókai Készítéséről

Mindhogy a' jó nevelésnek funda-
mentuma a' szülők által vettetik meg,
ugy hogy a' mit a' szülőkől látunk és
hallunk a' gyermekek, a'olai jót, a'olai
rosszat, a' meg-győztetik az ő szíve-
ben, úgy hogy annak is toha töle-
letesen el-nem hagyhatják. E' végre

a. / Mind

a. / Minden Házasságnak meg-tanul-
ván a' Házassági és szülők kötelességeit,
a' mint a'rol az eröltsi Tanításban de-
adatul, a'rolból Censurát produkál-
nak; a'ron kívül, hogy már korábban
sen censealattal, privatum is a' T.
Pap által egy-két bizonyoságot elött,
minden külsőben is meg-térítettnek
az eröltsi Házasságról, Censealattal
nak-meg.

b. / A' Presbitériumnak fontos köte-
lége legyen a' Házasságra és szülők,
hogy a'rol a' már meg-tanult Házassági
és szülők kötelességeit. Teljesítve: e'
végre minden Vasárnapon gyűlés tar-
tatván, ott a' ki mit tud, látott, hallott
alólvól, azt adja-fel; és a' ki hibás-
nak esmeletik, elsőbbem egy vagy két
a' végre ki-vevete Presbiterek által
inressik-meg titkon úgy hogy senki
ne tudja f. a' Presbiterek erre hittel kö-

leter
=

telertévin: is a hiba vele esmeresszen meg;
 másodszor hívattasson a Presbitérium elide,
 ott ugyan valójába az ő hibája esmerestten
 meg, is egyetlennel intessen meg, büntet-
 tesszen meg t. Mflig a Presbitérium idő
 töltéséért; harmadszor feddettessen meg
 leányon, is ha odamevővel v. enged-
 lennek mutatná magát, meg aradtom-
 mal is büntettessen meg, viszont t. Mfl
 tot lévő le a Presbitériumnak, mely
 aradtom a hiba miatt egy vagy több
 naponon tartson valamellyik Presbiter
 hájánál. A' ki az ily helyen tanításkor
 teloren fejeztetik, is büntetesszen magát
 alosa adni nem alosná, a' Papi Tiszt-
 seg által a Külső Tisztsegnek által isat
 lakván, az által a büntetesszen ki-alla-
 sára kivittasson; is eronban a Presbi-
 terium Dikkát, is a paraszatján lett
 költséget is foadságot is jirese meg.
 A' paraszatokra nézve hatalom legyen
 a' Presbiteriumnak

a' Presbitériumnak a' Falus Biro' által
 testileppem is meg buutattani a' bimoto,
 kölönösen az ol nélkül veresedöt hason-
 to veresed. Isat ugyan szabad leszen
 a' körinek ügget a' Papi Tisztseg elide
 oppellatni, a' holott konvinkatván,
 ha valami költséget is foadságot o-
 lona, az is meg jiretne tartaril. -
 Ha a' Házast körök valamelly veres
 eppen legyetlen lenne, a' Külső Tiszt-
 seg itelése által isatasson, a' mely
 a' paraszat hasonlo kemvissel bü-
 nese.

Eron Presbitérium itele alatt pe-
 dig senki meg a' Mágórat is, ha ma-
 gokat nem tudják regularni, ki vélet-
 ve ne legyenek, is a' köröséget je-
 vundt is; Törvény rendeltetésig
 által fel-jogatos szabadsgolban
 ne legyen.

Isat ugyan fuser legyen minden
 Casactoviritas Nemzet, a'ugyval
 melott

inkább Magnúsak, midőn a Presbi-
 terium elülsé kellene állani, ha más
 Háróhoz nem alarna menni, a Pres-
 biteriumot a maga kárához hivatni,
 illő interstentio is Dircuum mellett.
 A midőn a maga Hárát Törvény híré-
 révén, ott leg több illetékeséggel is
 illetni a Presbiteriumot, vagy annak
 valamely tagját, szabad ne legyen.
 Mellyet ha valaki megsejt, a Ficus-
 nak által ismételten, minden meg-
 sétek, keményen külön-külön, vagy
 a hány kemény tizen a Presbiterium-
 ban külön-külön 200 forintig büntet-
 tessék az Hárán a Presbiterium
 feladása, sem: felállítások az el-
 len bevételek nem lévén; a ki a
 maga Háránál testvéreppenn is alarna
 léssem a Presbiteriummal valamely
 tagját, az erővel is meg-aladalmazat-
 ni a Presbiteriumnak hatalma,
 sőt

sőt kötelessége legyen: Aronban,
 ha valakit meg-talált volna léssem
 mint a ki a maga Vangjára, a Tör-
 vényel is Hára pártfogására méltat-
 lan, kaszula testi büntetéssel meg-
 büntetessen. — Ezen Törvény pedig
 mint a Hára törvényszerűségei
 gőze kéltora minden vallásbetiek-
 ne ki-terjedne legyen.

C. / Az O. Dircetornak egy fő köteles-
 sége legyen, az ily hibákat protos-
 tan kámba venni, az erővel
 protocollatokat meg-vidgálni, a Pres-
 biterium lággságát, vagy tanyá-
 gát egyszeri meg-utis alarni egy
 büntetni, mint a gyarmat kámba
 be védelről ismét.

3^{ik} ponthoz. ugyan a IV^{ik} Traktatumban.

Az O. Tanító Fizeise Fundussáról.

Hogy az O. Tanító Fizeise Fundus

Dab

Dus tisztteppen a Fő Igazgató's hat-
katos ajánlása által Serkentse az Ek-
klésiát, arról Patronussait, Előjáróit
arra, hogy egy Fundust állitsanak fel az
Eklésiának valamely felvő jövedeléből, ei-
dejéből, szőlőjéből, trántó vagy kassza
fövéből, vagy esztendőnként való ke-
gyes alamisnállódásból.

Ezen Fundusnak Interepe vagy egik-
sen, vagy bizonyos részben a Tanító-
nak assignálhasson az ő érdeme szerint.
De míg ezen Fundus auzita nőne, hogy
Interepe 100 forint legyen 1. mert enyi
jutalmat leg alább meg érdemel egy jó
Tanító: / addig az esztendőnként be-jött
sumából is jótollhasson az Interes, úgy
mind aronáltul, hogy leg alább harmad
vagy negyed rész meg-moradjon fun-
dusnak: mielőt a Tanító semmit sem ér-
demelne, mind az Interes, mind az új
adomány a Tölcher adótlak. E végre

Hagy

Hogy mind az esztendőnként be-jött
jövdelem bizonyos legyen, mind az
adaturvának neve ööl emlékezetben ma-
radjon, tisztteppen egy Öskola Fundus
Protocolluma, melyben a jövdelem esz-
tendőnként be-irathasson az formán:

Az Öskola Tanító Fizesé Fundusának esztendőnként
való nevei és Tabellója az Működés

Fundus Kuttesei	1830-ban			1831-ben			Suma	
	Naturdy	Mp	Sz	Natur.	Mp	Sz.		
Exdéből	4 keltip = 8	50		5 keltip	10	—	18	30
Senafából	2 keltip = 12	—		seni	—	—	12	—
T. N. Wul	10. V. Duz = 15	—		10. V. Duz	10	—	25	—
N. N. töl	4 V. Duz	—	24	seni	—	—	24	—
N. N. töl	keltip	—	12	keltip	1	—	13	—
N. N. töl	keltip	—	60	2. V. Duz	2	—	2	60
Jövdelem	36	26		Interes	—	98		
Tanítóé	20	—		Jövdelem	23	98		
Residuum	16	26		Tanítóé	15	—		
NNN Ref. Pop.				Resid.	—8	98		
N. N. Presbiter				Fordzi Töl	16	26		
N. N. Presbiter				Marad Töl	25	24		
NN. V. O. Biter.				N. N. Ref. Pop.				

Ezen

Ezen Mutató egy egész arconsón kérésztül
vitékfejen, s mikor be-telít kátul egy rub-
rica legyen, a' melyben minden kérésztül
menő rubricát sumája be-írathasson, a'
mint látszik. Azután tovább íratkasson
ezen Mutató egy, hogy mind azok a' kútfő,
s példák, tovább is be-írathassanak, ha meg-
felelnek; ott pedig egy leg-első rubri-
cában írva legyen, az elbenni Mutatóban
lévő sumának Translatuma. Melly szerint
egy arconsón kérésztül kit esztendő rubri-
cája legyen.

Extractus is, ha látszik, legyen hátul
kit három lapon, viszont egyfejen ke-
résztül vitékfejen a' rubricák egy arcon-
són, hogy hátul az Extractus is Approba-
tor Re-Director Neme is el-írjen, így

Az O. T. Tanító Főreke Sumáját Extractus esztendőnként

Esz- tendő	Tanítói Tel.		Új Jövedelelem				Tanító reke		Munka Töré		Ecc- cto ad	A- pro- bato- r
	MA	DI	MA	DI	MA	DI	MA	DI	MA	DI		
1830	Senmi	Senmi	36	26	36	26	20	-	16	26	NN	NN
1831	16	26	-	98	23	-	23	98	15	-	25	24

M.B. Az Extractus is Approbator Director
Nevét kóssza rubrica jut az egész arconsón.

Ha ezen Extractus el-marad is, a'mből
az világoson ki-mutatja egy más alatti kát-
nán a' To mindenül rubrica Teiggyánál
esztendőnként való különbségét, de ha
meg is el-maradna.

Légyen leg hátul az Adorott Cath-
logus, hová be-írathasson az Adorotat
neme, mikor meg-hal, egy rubricába, mis-
ta az ő adarosa kérésztül is vitékfejen
esztendői, harmadik rubricába az ő ad-
mányaival egész sumája - ööl emli-
tette a' könyv el-látásért, így:

Az O. T. Főreke Adorott Cathlogus

Adarotat Neme	Adarotat Esztendő	Adomány sumája	
		MA	DI
T.N.N.	1830 ^{tel} 1845 ^{ig}	50	-
N.N.	1835 ^{tel} 1860 ^{ig}	25	50

M.B. Er a Cathlogus kit sorban listá-
te egy folián egyik oldalán, midőn egy il-
sor vitég le-megy, a' melly kármus el-
vitékfejen lineá vonathasson.

Hogy pedig ezen Protocollumban valaha
hiba ne essen, egy fél papprósból le-
sittessen, ki-paginirasson, és a paginát
sumija előtt az O. Director által be-írat-
tasson: és ugyan attól minden Ekklesiának
meg-vidgalegessen.

Ezen Protocollumba először is ottessen
be a Felsőbbség ajánlása, az utána
ezen Instrukció, úgy osztván a Muta-
tót xendre a magok helyekre.

A Felsőbbség ajánlása és ezen Instruk-
ció mellett járja el a Fő Director
j:ka lehet, hogy a Dolog egyenlő szorgal-
matossággal folyjon, és egyszer is mind a'
xendertársra is utat mutasson: a Tra-
ctusokat, arónak V. O. Directorait ma-
ga mellé vévén, - v. a T. Visitator a V. O.
Directorral, és minden Ekklesiában
annak Popjával és Elöljáróival érte-
kezve az iskola számára fel-ál-
litandó Fundusok, azt a Helység-
nek mielőbbre kiépít meg-katároz-

+ az ajánlás
és Instrukció
után.

20k az ezt Protocollumba be-írást,
és Subscriptiókkal, mint a Felsőb-
ség Deputátusai, corroborolják
M. Kiugomlatok és írbe adtathatik
minden Ekklesiának ezen Protocollum,
a mind az Elöljáró Subscriptója
és a Fő Consistorium pertsége azon
meg-levén, a Deputátusok hat az
Ekklesiákat Hatalmasít írni be ebbe.

Jegyzet. 1° Vólnak meg Toldalok, melyeket öntent
el-mellősem, az I. ki-fogja fejteni.

2° Ebben is némely Helyeken világozták, némely
helyeken igazítás kívántatik, - mint némely helyeken
jegyzettem is.

Dr. D.
Macedo
Ingany laade Naniwel co. be be yel.
Nanatos bolpai be be yel.